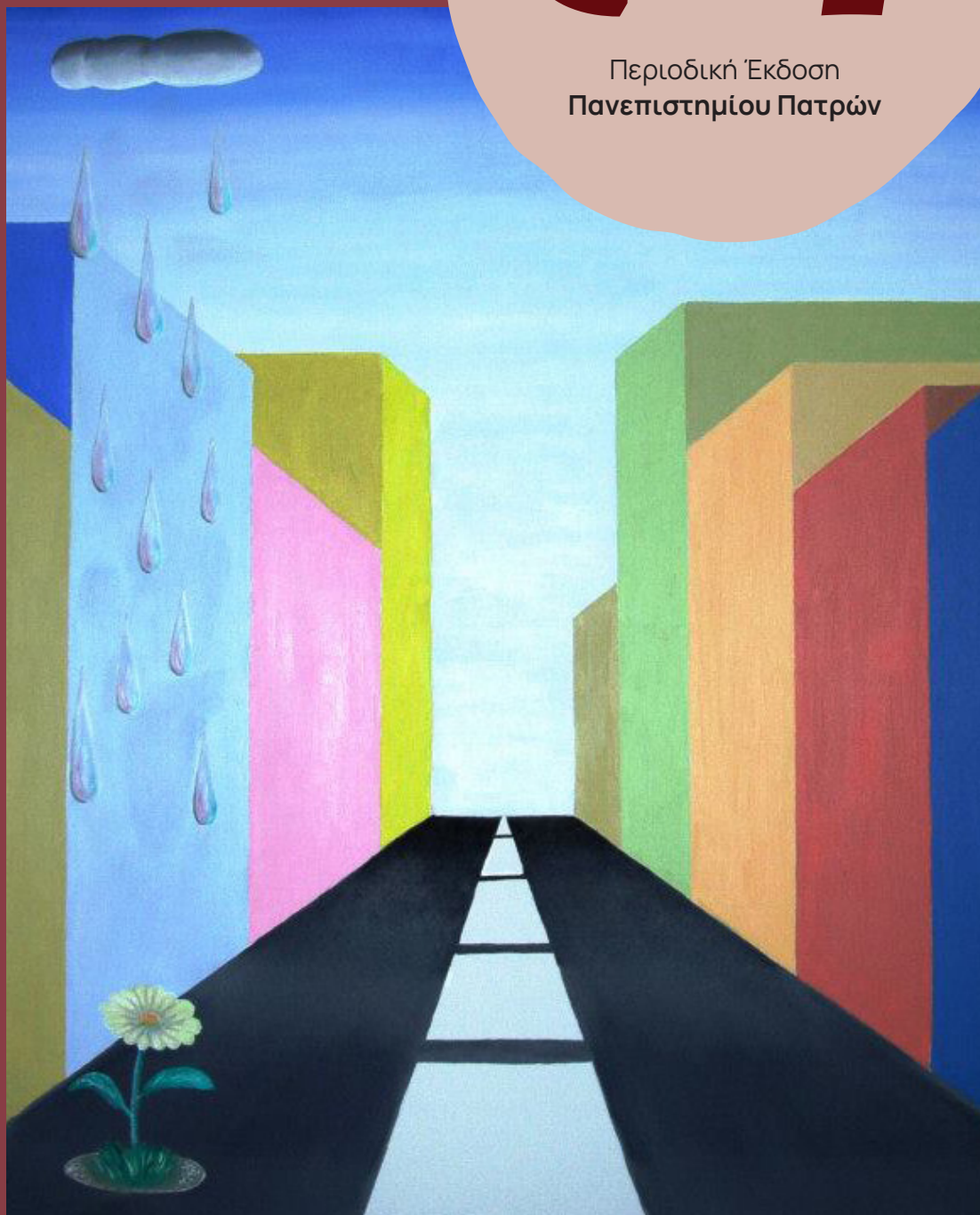

@up

Περιοδική Έκδοση
Πανεπιστημίου Πατρών

3η περίοδος
τεύχος 8
Μάιος-Ιούνιος 2022

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

@UP: ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ-ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΞΙΑ

Κατερίνα Κωστίου - Γιάννης Παπαθεοδώρου (Τμήμα Φιλολογίας)

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πάνος Αλεξόπουλος (Ιατρική Σχολή)

Θεόδωρος Αντωνακόπουλος (Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Τεχνολογίας Υπολογιστών-Πολυτεχνείο)

Μαρία Αργυροπούλου (Τμήμα Διοίκησης Τουρισμού)

Χρυσή Καραπαναγιώτη (Τμήμα Χημείας-Σχολή Θετικών Επιστημών)

Αρχόντω Τερζή (Τμήμα Λογοθεραπείας, ΣΕΑΥ)

Κώστας Τσεκούρας (Τμήμα Οικονομικών Επιστημών-ΣΟΔΕ)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Φιλίω Βογιαντζή (Μονάδα Οικονομικής & Διοικητικής Υποστήριξης Ε.Λ.Κ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών)

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

PENCILCASE

ΜΟΝΙΜΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Μαρίνα Αναγνωστοπούλου (Μεταπτ. φοιτήτρια, Τμήμα Φιλολογίας)

Βασιλική Βαλιάνη (Μεταπτ. φοιτήτρια, Τμήμα Φιλολογίας)

Κώστας Βασιλόπουλος (Φοιτητής, Τμήμα Φυσικής)

Σταματία Καλλιβωκά (Μεταπτ. φοιτήτρια, Τμήμα Φιλολογίας)

Χαρά Λαγού (Μεταπτ. φοιτήτρια, Τμήμα Φιλολογίας)

Αγγελική Ματράκα (Υποψ. διδάκτωρ, Τμήμα Φιλολογίας)

Βασιλική Παπούλια (Μεταπτ. φοιτήτρια, Τμήμα Φιλολογίας)

Ματίνα Παρασκευά (Διδάκτωρ, Τμήμα Φιλολογίας)

Αντρέας Παρασκευόπουλος (Μεταπτ. φοιτητής, Τμήμα Φιλολογίας)

Άντα Σαμαρά (Μεταπτ. φοιτήτρια, Τμήμα Φιλολογίας)

Βενετία Σχοινά (Μεταπτ. φοιτήτρια, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών)

Παναγιώτα Φωτεινοπούλου (Φοιτήτρια, Τμήμα Φιλολογίας)

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΤΕΥΧΟΥΣ

Μαρία Αργυροπούλου, Βασιλική Βαλιάνη, Κώστας Βασιλόπουλος, Καλλιόπη-Αικατερίνη Γιαντσή, Μαρίνα Δημητρίου, Νικόλαος Κοσκινάς, Κατερίνα Κωστίου, Χαρά Λαγού, Τζωρτζίνα Μαδαρού, Σταυρούλα Μακρή, Αγγελική Ματράκα, Ηλίας Μεσικλής, Ελένη Μπεκρή, Μιχάλης Ξένος, Βαγγέλης Παναγιωτόπουλος, Δήμητρα Παπαδημητρίου, Γιάννης Παπαθεοδώρου, Ανατολή-Πελαγία Παπαϊωάννου, Αντρέας Παρασκευόπουλος, Άννα Ρούσσου, Βενετία Σχοινά

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Συντάκτες της ύλης

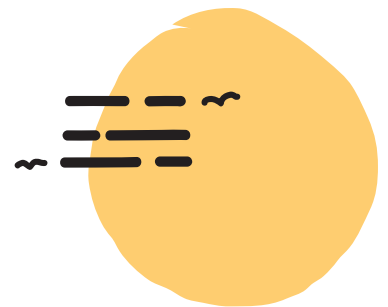
Upatras Photo Gallery

Pexels.com / Rawpixel.com

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

newsletter@upatras.gr

Ενυπόγραφα άρθρα και συνεντεύξεις δεσμεύουν μόνον τους συντάκτες τους. Επιτρέπεται η αναδημοσίευση οποιουδήποτε μέρους της ύλης του @Up, αρκεί να είναι ακριβής και να αναφέρεται η πηγή.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

EDITORIAL

ΚΑΛΠΙΚΕΣ ΚΑΛΠΕΣ (4)

ΥΠ-ΟΥΕΙΣ

Ο ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΤΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ – [ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΩΣΤΙΟΥ](#) (6)

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

CITYGO: CHALLENGE-ORIENTED COLLABORATIVE ONLINE COMMUNITIES IN THE PARADIGM OF SUSTAINABLE CITY – [ΜΙΧΑΛΗΣ ΞΕΝΟΣ](#) (8)

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΠΡΑΣΙΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΥΝΑΝΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – [ΔΗΜΗΤΡΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ](#) (10)

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ: Η ΕΞΑΧΡΟΝΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ – [ANNA ΡΟΥΣΣΟΥ](#) (12)

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΥΧΝΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ «ΑΘΗΝΑ» (14)

ΥΠ-ΕΙΚΟΝΙΣΕΙΣ

ΕΝΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΚΑΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΣΤΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΕΣΙΚΛΗ. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ – [ΜΑΡΙΑ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ](#) (15)

(UNIVER)CITY

ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ: ΟΥΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΣΤΟΝ ΕΡΥΘΡΟ ΣΤΑΥΡΟ – [ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΣΚΙΝΑΣ](#) (17)

ALUMNI

ΤΖΩΡΤΖΙΝΑ ΜΑΔΑΡΟΥ: ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΕΜΑΘΑ ΝΑ ΑΦΗΝΩ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΤΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΜΟΥ – [ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗΝ ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΑΤΡΑΚΑ](#) (19)

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ: ΕΙΤΕ ΩΣ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΗΣ ΕΙΤΕ ΩΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ ΜΟΝΟ ΑΝ ΕΙΣΑΙ ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΠΡΟΧΩΡΑΣ ΜΠΡΟΣΤΑ – [ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗΝ ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΑΤΡΑΚΑ](#) (21)

ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ (ΠΡΟ)ΤΑΣΕΙΣ

IGEM PATRAS: ΕΝΑ ΟΜΟΡΦΟ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΣΥΝΘΕΤΙΚΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ – [ΚΑΛΛΙΟΠΗ-ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΓΙΑΝΤΣΗ & ΜΑΡΙΝΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ](#) (24)

ΚΟΜΗΤΕΣ: ΟΙ ΤΑΞΙΔΙΩΤΕΣ ΤΟΥ ΗΛΙΑΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ – [ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ](#) (27)

ΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΤΕΧΝΕΣ-ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

ΤΟ ΘΕΩΡΗΜΑ ΤΟΥ ΠΑΠΑΓΑΛΟΥ ΤΟΥ ΝΤΕΝΙ ΓΚΕΖ – [ΕΛΕΝΗ ΜΠΕΚΡΗ](#) (29)

ΕΜΦΥΛΗ ΒΙΑ-ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ: ΕΝΑΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ ΤΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΜΙΣΟΓΥΝΙΣΜΟΥ – [ΑΝΤΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ](#) (31)

Ο ΞΕΝΟΣ ΤΟΥ ΑΛΜΠΕΡ ΚΑΜΥ – [ΑΝΑΤΟΛΗ-ΠΕΛΑΓΙΑ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ](#) (32)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ, ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΣΕΧΟΦ. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΚΑΙ ΤΟ «ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΣΕΧΟΦ» (1902-2019) – [ΒΕΝΕΤΙΑ ΣΧΟΙΝΑ](#) (33)

«Η ΣΥΖΥΓΟΣ» – [ΑΝΑΤΟΛΗ-ΠΕΛΑΓΙΑ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ](#) (34)

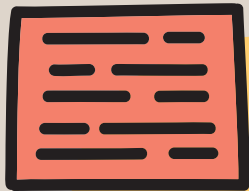
CODA: ΜΙΑ ΔΡΑΜΕΝΤΙ ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗΣ ΚΕΡΔΙΖΕΙ ΤΟ ΟΣΚΑΡ «ΚΑΛΥΤΕΡΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ» – [ΧΑΡΑ ΛΑΓΟΥ](#) (35)

Ο ΓΥΑΛΙΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ TENNESSEE WILLIAMS ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ – [ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΒΑΛΙΑΝΗ](#) (36)

ΤΟ @UP ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ: ΝΕΕΣ ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΕΣ 2022 – [ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΜΑΚΡΗ](#) (38)

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

ΘΡΑΥΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥΘΡΑΥΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ (40)

Editorial

ΚΑΛΠΙΚΕΣ ΚΑΛΠΕΣ

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΩΣΤΙΟΥ - ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

Φέτος, για πρώτη φορά, μετά την περίοδο της πανδημίας, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες προσήλθαν στις κάλπες για να εκλέξουν τους/τις αντιπροσώπους τους. Νίκησαν, ωστόσο, και πάλι η αποχή, οι διαφορετικές εκδοχές των αποτελεσμάτων, η αδιέξοδη μάχη των κομματικών παρατάξεων για το τελικό αποτέλεσμα. Το πιο βασικό πρόβλημα της εκλογικής διαδικασίας, όμως, δεν είναι τα διαφορετικά αποτελέσματα της κάλπης αλλά η «κρίση αντιπροσώπευσης» των φοιτητών/τριών στα συλλογικά όργανα. Μετά από σχεδόν τρία χρόνια πανδημίας, και μετά από δύο επάλληλες κρίσεις (μία οικονομική και μία υγειονομική), πρέπει μάλλον να σκεφτούμε το ερώτημα από την αρχή: πώς μπορεί, άραγε, να ακουστεί η φωνή των νέων; Πώς μπορούν οι φοιτητές/τριες να γίνουν ξανά ενεργά πολιτικά υποκείμενα, έτσι ώστε να συμμετέχουν και να σχεδιάζουν το δικό τους μέλλον, τουλάχιστον μέσα στον ακαδημαϊκό χώρο;

Μία από τις πιο συνηθισμένες κατηγορίες που ακούγονται για τη νέα γενιά είναι πως η «απολιτική» στάση της συνδέεται με τον ατομοκεντρισμό των νέων και την αδιαφορία τους για συλλογικά οράματα. Είναι όμως έτσι, ή μήπως και αυτό είναι ένα βολικό στερεότυπο που αναπαράγει έναν ιδιάζοντα «ηλικιακό ρατσισμό»; Σε πολλές πρόσφατες έρευνες που διεξάγονται στην Ευρώπη, δεν επιβεβαιώνεται η δήθεν αποχή των νέων από την πολιτική. Αυτό που διαφαίνεται, αντίθετα, είναι πως οι εναλλακτικοί τρόποι πολιτικοποίησης διοχετεύονται σε νέα κανάλια επικοινωνίας. Οι νέοι σήμερα διαθέτουν πολύ περισσότερα εργαλεία κοινωνικοποίησης και συμμετοχής στα κοινά, απ' ό,τι οι παλαιότερες γενιές. Αν μάλιστα σκεφτεί κανείς την παρουσία τους στα social media (μέσα κοινωνικής δικτύωσης), την ένταξή τους σε μικρές ή μεγαλύτερες ομάδες ταυτοτήτων, ειδικών ενδιαφερόντων ή και «τρόπων ζωής», την πολυγλωσσία τους, την κινητικότητα και την εξωστρέφειά τους, την εξοικειώσή τους με τις νέες τεχνολογίες, τότε μπορεί να καταλάβει ότι η αποστασιοποίηση των νέων δεν είναι μια ένδειξη «από-πολιτικοποίησης» αλλά μάλλον μια διαφορετική αναζήτηση της πολιτικής έκφρασης. Από αυτή την άποψη, ειδικά για τις νεανικές κοινότητες, πρέπει να ορίσουμε ξανά το τι σημαίνει «πολιτική συμμετοχή».

Κατ' αρχάς, η πολιτική συμμετοχή των νέων συνοδεύεται με την άρνηση της «παραδοσιακής» πολιτικής που εκπέμπεται, έως τώρα, από τα ίδια τα κόμματα. Οι λόγοι είναι γνωστοί. Τα κόμματα, ιδίως σε συνθήκες μετα-πολιτικής, παραπέμπουν πλέον σε ρευστές ιδεολογίες, σε θολές φαντασιακές ταυτίσεις, σε αρχηγοκεντρικά μοντέλα, σε ευκαιριακές επικλήσεις στην ηλικιακή ανανέωση. Ταυτόχρονα, τα υψηλά ποσοστά ανεργίας, η έλλειψη συγκεκριμένου σχεδιασμού για τη νεολαία, η αύξηση του κοινωνικού ρίσκου, της επαγγελματικής ανασφάλειας και της διακινδύνευσης δίνουν την αίσθηση πως το μέλλον των νέων συνοδεύεται από δυσανάλογα εμπόδια, τα οποία τους στερούν την ελπίδα αλλά και το ενδιαφέρον για την ενεργό συμμετοχή στα κοινά. Το πρόβλημα, επομένως, δεν αφορά τις προθέσεις των νέων αλλά την ίδια τη διαμεσολάβηση της πολιτικής μέσω των κομμάτων. Η αξιολόγηση των κομμάτων από τους νέους είναι πολύ διαφορετική απ' ό,τι ήταν σε προηγούμενες δεκαετίες, ενώ, ένα αρκετά υψηλό ποσοστό των νέων περιορίζει πλέον την πολιτική μόνο στον αγώνα για τις «πολιτικές ταυτότητες», την πολιτισμική διαφορά, τα δικαιώματα ή και τον «δικαιωματισμό».

Αυτό, επομένως, που ενδέχεται να είναι το κύριο πρόβλημα στην πολιτική συμπεριφορά των νέων δεν είναι τόσο η χαμηλή συμμετοχή τους στα κοινά όσο η «κρίση εμπιστοσύνης» απέναντι στο ίδιο το πολιτικό φαινόμενο ως φορέα αλλαγής και βελτίωσης της ζωής τους. Δεν είναι τυχαίο, μάλιστα, ότι αυτή η «κρίση εμπιστοσύνης» εκδηλώνεται, ολοένα και περισσότερο, στον πρώτο καθοριστικό θεσμό που συνδέει τις επιθυμίες τους με την πραγματικότητα, τις σπουδές τους με την εργασία, την ατομική ευαισθησία με τη συλλογική δράση: στο Πανεπιστήμιο. Καθώς, σε αυτό το περιοδικό, θεωρούμε πως ο ρόλος των φοιτητών/τριών είναι καθοριστικός για την ελεύθερη διακίνηση των ιδεών, θα προσπαθήσουμε -ακόμη περισσότερο, ακόμη πιο εντατικά - να αναδείξουμε τη δική τους φωνή · όχι για να προσχωρήσουμε σε ένα αφελή «φιλονείσμο», αλλά επειδή πιστεύουμε πως πρέπει όλοι και όλες μαζί, ως ακαδημαϊκή κοινότητα, να διεκδικήσουμε την «επιστροφή της πολιτικής», χωρίς τις κάλπικες κάλπες της αποχής, της αδιαφορίας και της ιδιώτευσης.

Το Πανεπιστήμιο Πατρών πήρε την εξαιρετική πρωτοβουλία να οργανώσει το Α' Πανελλήνιο Συνέδριο για τον εθελοντισμό, με τίτλο «Ο Εθελοντισμός από το Πανεπιστήμιο Πατρών στην κοινωνία για Αλληλεγγύη, Ευημερία & Αειφορία» (05-07/05/22). Οι παρακάτω σκέψεις γράφτηκαν με αφορμή το συνέδριο.

Αν μας αφορά η ποίηση του Σεφέρη σήμερα δεν είναι —ή δεν είναι κυρίως— γιατί βραβεύτηκε με το Νόμπελ, αλλά γιατί με την ποίησή του διατύπωσε δραστικά και γι' αυτό ανεξίτηλα κάποια χαρακτηριστικά γνωρίσματα της νεοελληνικής παθογένειας ή της ανθρώπινης συνθήκης εν γένει. Ένα τέτοιο χαρακτηριστικό είναι η αδράνεια και η ιδιώτευση, καταστάσεις όπου περιπίπτουν οι άνθρωποι όταν παύουν να είναι πολίτες, την οποία ο Σεφέρης είχε επισημάνει ήδη από το 1928, όταν έγραφε:

*Βερίνα, μας ερήμωσε η ζωή κι οι αττικοί ουρανοί κι οι διανοούμενοι που σκαρφαλώνουν
στο ίδιο τους κεφάλι («Γράμμα του Μαθιού Πασκάλη», Τετράδιο Γυμνασμάτων).*

Ήδη από τότε, άλλωστε, είχε αρχίσει μέσα του να διαμορφώνεται το προσωπείο που έμελλε να αποτελέσει πρωταγωνιστή αρκετών ποιημάτων του από τη συλλογή *Μυθιστόρημα* (1935) και εξής, τη συλλογή όπου ο ποιητής εισάγει την Ιστορία στον ποιητικό του λόγο συνυφαίνοντάς την με το εμπειρικό/βιωματικό υλικό του. Στη συλλογή αυτή ο Σεφέρης αντιστρέφοντας τον ηρωικό χαρακτήρα του ομηρικού έπους, όχι μόνον αφαιρεί από τον Οδυσσέα την ηρωική του ιδιοπροσωπία, αλλά και αναδεικνύει τον Ελπήνορα, αφού η αντιηρωική εποχή που αποτυπώνει χρειάζεται έναν μη ήρωα. Σ' αυτήν την συλλογή, όπου «το έπος έγινε χρονικό της ήττας», με τρόπο ομόλογο με αυτόν του T.S. Eliot στην *Έρημη χώρα*, ο Σεφέρης αποτυπώνει την Πτώση του ανθρώπου δίνοντας ρόλο στον πιο αντιηρωικό ομηρικό χαρακτήρα ο οποίος είχε έκτοτε λαμπρή σταδιοδρομία σε όλο το σεφερικό έργο. «Αυτός ο τρυφερός μέσος άνθρωπος πάει να γίνει ο πιο συγκινητικός ανάμεσα στα πρόσωπά μου, ίσως επειδή συμβολίζει αυτούς που δηλώνουμε στην καθημερινή μας ομιλία με το επιφώνημα «ο κακομοίρης», θα γράψει ο Σεφέρης για την χαρακτηρολογική ιδιοπροσωπία του Ελπήνορα (Δοκιμές, Β', 40). Ο Ελπήνορας είναι ο μακρινός πρόγονος του ναρκισσιστικού υποκειμένου της νεωτερικότητας το οποίο βρίσκεται στους αντιποδες του εθελοντισμού και της συλλογικότητας, αφού περιχαρακώνεται μέσα στον υλικό ευδαιμονισμό του ο οποίος και εν τέλει τον καταστρέφει.

Σύγχρονοι στοχαστές όπως ο Christopher Lasch, ο Κορνήλιος Καστοριάδης, ο Παναγιώτης Κονδύλης έχουν παρακολουθήσει την εξέλιξη της ατομιστικής προσωπικότητας η οποία ανάγεται στον 17ο και 18ο αιώνα, αλλά μέσα στο πλαίσιο της νεωτερικότητας φτάνει έως την περιχαράκωση, καθώς το κατεξοχήν υποκείμενο της νεωτερικότητας είναι ένας ναρκισσιστικός εαυτός που αδειάζει προοδευτικά από κάθε είδους περιεχόμενο. Συνδέοντας την προϊούσα κρίση των ανθρωπιστικών αξιών με το τέλος των συλλογικοτήτων και με τη διαμόρφωση μιας νέας εκδοχής του εαυτού, η σύγχρονη φιλοσοφία επαναπροσδιορίζει την επιρροή της δημόσιας σφαίρας πάνω στη συνείδηση της ατομικότητας, διαδικασία απολύτως συνυφασμένη με τον εθελοντισμό και την πολιτική.

Είναι γνωστό πως ο Καστοριάδης αποδίδει την παραίτηση και την ιδιώτευση του ανθρώπου του 20ού αιώνα στην απογοήτευση, ως απόρροια του πολιτικού συστήματος, καθώς στα τέλη της δεκαετίας του 50 σημειώθηκε μια αλλαγή του τύπου ατόμων που παρήγαγε όλο και περισσότερο η καπιταλιστική κοινωνία, διαμορφώνοντας άτομα που έπαψαν να ενδιαφέρονται για τα κοινά συμφέροντα, τις κοινές δραστηριότητες, τις δημόσιες δράσεις· άτομα τα οποία περιχαράκωνονταν-αποσύρονταν σε ένα είδος «ιδιωτικής» ζωής, δηλαδή στην οικογένε-

νειά τους και ελάχιστες σχέσεις. «Είναι σαν οι άνθρωποι να είχαν φτάσει στο συμπέρασμα πως τίποτε δε μένει να γίνει και, ως εκ τούτου, περιοριζόμαστε στον εαυτό μας. Και αυτό, βέβαια, αντιστοιχεί στην ενδογενή κίνηση του καπιταλισμού: την επέκταση των αγορών, του καταναλωτισμού, της οικονομίας της φθοράς κ.ο.κ. αλλά, και πιο γενικά, στην επέκταση του ελέγχου πάνω στους ανθρώπους, όχι μόνο ως παραγωγούς αλλά και ως καταναλωτές», επισημαίνει ο Καστοριάδης.

Από τη μια μεριά, λοιπόν, η πολιτική διαδρομή, από την άλλη, όπως έδειξε η ανθρωπολογία, η απώλεια της κοινότητας και της γειτονιάς, ενδεχομένως το πιο οδυνηρό τίμημα της νεοτερικότητας. «Μέσα σε έναν κόσμο ξένων, μοιάζουμε να αποτραβιόμαστε όλο και περισσότερο στην οικογένεια και το σπίτι μας, στο λιμάνι μας μέσα σε έναν άκαρδο κόσμο», παρατηρεί ο Λας. Και παρ' όλα αυτά, οι πιο παλιές από τις πολιτικές μας παραδόσεις μάς τονίζουν ότι η αίσθηση της κοινότητας αποτελεί ανθρώπινη αναγκαιότητα, ότι δε μπορούμε πλήρως να καταστούμε ανθρώπινα όντα, αν δεν ανήκουμε ο ένας στον άλλο ως πολίτες και ως γείτονες. Δίχως μια ανάλογη δημόσια ζωή, ο εαυτός μας αρχίζει να συρρικνώνεται και να μετατρέπεται σε έναν κενό ιδιωτικό πυρήνα. Ποιες οι συνέπειες της νεοτερικότητας στη διαμόρφωση της ταυτότητάς μας; Γινόμαστε άραγε πιο εγωιστές, περισσότερο ανίκανοι να στρατευτούμε πολιτικά, πιο πρόθυμοι να κόψουμε τις γέφυρες με τους γείτονές μας;».¹

Επιπλέον, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η απομόνωση είναι ένα από τα δεινά της σύγχρονης κοινωνίας, η οποία ήρθε να προστεθεί στην ιδιώτευση που οδηγεί σε ακόμη μεγαλύτερη συρρίκνωση της ατομικότητας, αφού είναι γνωστό ότι η ταυτότητα του εαυτού συγκροτείται μόνο μέσα από διαδικασίες ανταλλαγής με τον Άλλο. Ο εθελοντής που συμμετέχει επ' ωφελεία του άλλου σε μια δράση, συχνά ωφελείται ο ίδιος περισσότερο, σε ένα άλλο επίπεδο, αφού η δυναμική διάδραση συχνά λειτουργεί ψυχοθεραπευτικά και οπωσδήποτε είναι η μόνη διαδικασία ολοκλήρωσης της ατομικότητας. Μιας ατομικότητας βασισμένης στην ενσυναίσθηση και την αλληλεγγύη, οι οποίες αναδεικνύονται ακόμη περισσότερο σε περιόδους οικονομικών και κοινωνικών κρίσεων, όταν εξαντλούνται οι δυνατότητες του κοινωνικού κράτους, εάν υπάρχουν (αρκεί να θυμίσω τα κοινωνικά φροντιστήρια, τα κοινωνικά παντοπωλεία, τα κοινωνικά ιατρεία, την εθελοντική συμμετοχή για αποκατάσταση φυσικών καταστροφών κ.ά.).

Ιδίως στο πεδίο του πολιτισμού, ο εθελοντισμός είναι τρόπος ζωής και αντίληψη της ύπαρξης που προάγει την κοινωνική συνοχή και λειτουργεί ψυχοθεραπευτικά για τις συλλογικότητες που εμπλέκονται σ' αυτόν, αφού σε μια εποχή κρίσης και απομόνωσης δημιουργεί μια κοινότητα αλληλεγγύης και υγιών ανταλλαγών δίνοντας στον άνθρωπο το ηθικό έρμα που του είναι απαραίτητο για να αναπτυχθεί, κάποτε και χωρίς να το έχει συνειδητοποιήσει. Θυμίζω πως στην αρχαιότητα ο μόνος ηθικός βίος μπορούσε να πραγματοποιηθεί μόνον εντός της δημόσιας σφαίρας.

Το θέμα του εθελοντισμού είναι πολυπαραγοντικό και πολυμορφικό, όπως έδειξε και το πρόσφατο συνέδριο. Το Πανεπιστήμιο Πατρών πρόσφερε και προσφέρει πολλές ευκαιρίες για ποικίλες εθελοντικές δράσεις. Στον χώρο του πολιτισμού, η παράδοση είναι μεγάλη και τα οφέλη της πολλαπλά. Πέρα από το αυτονόητο, που είναι το παραγόμενο έργο, ο εθελοντισμός στον χώρο του πανεπιστημίου ενδυναμώνει και πολλαπλασιάζει τις γέφυρες ανάμεσα στις διαφορετικές ομάδες ανθρώπων της πανεπιστημιακής κοινότητας, ανάμεσα στα διαφορετικά επιστημονικά πεδία και ανάμεσα στην πανεπιστημιακή κοινότητα και την πόλη της Πάτρας. Επιπλέον, σε μια εποχή προϊούσας ερημίας, ο εθελοντισμός καθυστερεί το τέλος των συλλογικοτήτων που επελαύνει απειλητικό.

Ασφαλώς η δυναμική και η κοινωνική εμβέλεια του εθελοντισμού είναι απρόβλεπτες σε ένα τόσο ρευστό και απροσδόκητο παρόν. Ωστόσο, είναι σημαντικό να βρίσκει ανταπόκριση κυρίως σε νέους ανθρώπους, από όλες τις διαφορετικές ομάδες εργαζόμενων στο Πανεπιστήμιο. Πολλοί είναι αυτοί που έχουν προσφέρει ή και εξακολουθούν να προσφέρουν και μ' αυτούς μοιραζόμαστε, εκτός από την αγάπη για το αντικείμενο, την πίστη πως τα καλά καγαθά έργα που προάγουν ηθικά τις κοινωνίες και τον πολιτισμό δημιουργούνται από το ψυχικό περίσσειμα και όχι από διατεταγμένη υπηρεσία (την οποία εξυπακούεται ότι δεν υποτιμώ, όπως και δεν υποτιμώ την αμειβόμενη εργασία). Και πως ο εθελοντισμός, ακόμη και στο πλαίσιο ενός συστήματος που τον ενθαρρύνει για ίδιους λόγους, μπορεί να λειτουργεί και ως πράξη αντίστασης σε μια κοινωνία που έχει υποταχθεί στους νόμους της οικονομίας και στο ήθος της αγοράς.

1. Βλ. τη συζήτηση/συνέντευξη του Κορνήλιου Καστοριάδη και του Κρίστοφερ Λας στον Μάικλ Ιγντίεφ: Κρίστοφερ Λας, Κορνήλιος Καστοριάδης, Ζαν Κλωντ Μισέα, *Η κουλτούρα του εγωισμού*, Εναλλακτικές εκδόσεις, 2014 (βλ. και απόσπασμα, σ. 26-40, σε μετάφραση της Χριστίνας Σταματοπούλου: <https://www.respublica.gr/2016/12/post/castolasch/> ανακτήθηκε στις 20/5/2022)

από τη

ζωή

της πανεπιστημιακής
κοινότητας

ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙ ΣΤΟ ΝΕΟ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

CITYGO: CHALLENGE-ORIENTED COLLABORATIVE ONLINE COMMUNITIES IN THE PARADIGM OF SUSTAINABLE CITY.

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΞΕΝΟΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ Η/Υ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ & ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ

Η ιδέα του project γεννήθηκε με τη νέα πραγματικότητα που έφερε η πανδημία στην εκπαίδευση. Η πανδημία ανάγκασε διάφορα εκπαιδευτικά ιδρύματα να υιοθετήσουν γρήγορα μια διαδικτυακή μορφή διδασκαλίας. Από τεχνολογική άποψη, αυτό δεν ήταν δύσκολο. Σημαντική πρόκληση όμως ήταν και παραμένει η μεθοδολογία διδασκαλίας: η μάθηση μέσω διαδικτύου καθιστά πιο δύσκολη την παραμονή του μαθητή στον υπολογιστή για μεγάλο χρονικό διάστημα, ενώ, επίσης, η συμμετοχή του μαθητή στη διάλεξη και η αποφυγή του «συνδρόμου απόσπασης προσοχής» είναι πιο δύσκολο να επιτευχθούν. Οι μήνες αποκλεισμού, όταν δάσκαλοι και μαθητές έπρεπε να εργαστούν με τη μορφή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, έδειξαν ότι οι παραδοσιακές μέθοδοι δεν είναι οι καλύτερες και ότι είναι απαραίτητο να αλλάξει η προσέγγιση, να βοηθηθούν οι καθηγητές και να μπορέσουν να ξεπεραστούν οι προκλήσεις που θέτει η διαδικτυακή διδασκαλία. Επιπλέον, η πανδημία έχει γίνει μια πραγματική πρόκληση για την οργάνωση των σπουδών Erasmus+. Στην έναρξη της πανδημίας, όταν η κατάσταση άλλαξε αστραπιαία, οι χώρες έκλεισαν τα σύνορά τους και το σύστημα κινητικότητας φοιτητών έμεινε μετέωρο δημιουργώντας μια μεγάλη αίσθηση αβεβαιότητας στους μαθητές και τους γονείς τους. Έτσι, πολλές οικογένειες αισθάνονται απρόθυμες να αφήσουν τα παιδιά τους να σπουδάσουν στο εξωτερικό. Μια πιθανή απάντηση σε αυτήν την κατάσταση είναι να προσφέρουμε στους φοιτητές την ευκαιρία της κινητικότητας Erasmus+, προκειμένου να ανακτήσουν την εμπιστοσύνη και να δημιουργήσουν διεθνείς εμπειρίες αξιοποιώντας πλήρως την εικονική κινητικότητα. Ωστόσο, οι τελευταίοι μήνες έδειξαν ότι οι φοιτητές δεν βλέπουν την αξία της έναρξης σπουδών Erasmus+ - μέσω Διαδικτύου, εάν αρνηθούν τη φυσική κινητικότητα - δεν επιλέγουν να σπουδάσουν διαδικτυακά και δεν συμμετέχουν καθόλου στο πρόγραμμα. Θα ήταν πολύ σημαντικό να δείξουμε στους μαθητές ότι ακόμη και χωρίς φυσική κινητικότητα, η διαδικτυακή μελέτη στο διεθνές περιβάλλον θα μπορούσε να αποβεί πολύ σημαντική για αυτούς, αφού η εργασία σε μια διεθνή διαδικτυακή ομάδα μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να αναπτύξουν σημαντικές επαγγελματικές και μεταβιβάσιμες ικανότητες, να επεκτείνουν το δίκτυό τους και να μπορούν να δημιουργήσουν πολιτιστικές εμπειρίες.

Το έργο CityGO στοχεύει να αναπτύξει μεθοδολογία και υλικό που να επιτρέπουν στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΑΕΙ) να προσφέρουν ποιοτικούς και ελκυστικούς τρόπους εκμάθησης, βασισμένα στην επίλυση προβλημάτων σε ένα ψηφιακό περιβάλλον. Κατά τη διάρκεια αυτού του έργου, η κοινοπραξία θα αναπτύξει μια μεθοδολογία αποτελεσματικής διδασκαλίας/μάθησης σε συνεργατικές διαδικτυακές κοινότητες, όπου οι μαθητές θα ασχολούνται με την επίλυση συγκεκριμένων κοινωνικών προκλήσεων για μια Βιώσιμη Πόλη. Η διαδικτυακή κοινότητα θα προσφέρει στα μέλη της (φοιτητές και καθηγητές) μια βιβλιοθήκη ψηφιακού περιεχομένου για σχετικά θέματα και μια συνεργατική διαδικτυακή πλατφόρμα, όπου τα μέλη θα συναντώνται μεταξύ τους και θα λύνουν διάφορα ζητήματα. Το έργο στοχεύει: 1) στη βελτίωση της ικανότητας των διδασκόντων των ΑΕΙ στη δημιουργία ενός ελκυστικού και αποτελεσματικού διαδικτυακού περιβάλλοντος μάθησης, 2) στην προώθηση των ικανοτήτων των φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ώστε να μαθαίνουν αποτελεσματικά σε διεθνείς διαδικτυακές κοινότητες αντιμετωπίζοντας πραγματικές προκλήσεις, 3) στη δημιουργία μιας βιβλιοθήκης ανοιχτής πρόσβασης για ενότητες σχετικές με τον τομέα της Βιώσιμης Πόλης, που μπορεί να θέσει τα θεμέλια για αποτελεσματικές συνεργασίες μεταξύ των ΙΤΕ, για τη μικτή κινητικότητα Erasmus+ και 4) στη συλλογή ευρημάτων, βέλτιστων πρακτικών και ανταλλαγή των στοιχείων που συνθέτουν την επιτυχία και τις προκλήσεις ενασχόλησης με την ψηφιακή εκμάθηση, βασισμένη στην επίλυση προβλημάτων σχετικά με τα διάφορα πολιτιστικά και θεσμικά πλαίσια.

Το έργο CityGO είναι καινοτόμο όσον αφορά την υιοθέτηση ενός μοντέλου συνεργατικών διαδικτυακών κοινοτήτων μάθησης με πυρήνα την εκμάθηση βασισμένη στην επίλυση προβλημάτων που επικεντρώνεται γύρω από ένα συγκεκριμένο θέμα (*Sustainable City* στην περίπτωση αυτού του έργου). Οι συνεργατικές διαδικτυακές κοινότητες σχηματίζουν ένα περιβάλλον με επίκεντρο τη μάθηση, στο οποίο οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί «κατασκευάζουν» ενεργά το πεδίο της γνώσης μαζί. Οι μαθησιακές κοινότητες συνδέονται, συνεργάζονται και υποστηρίζουν η μια την άλλη. Οι μαθητές αλληλεξαρτώνται καθώς έχουν κοινή ευθύνη για τη μάθηση και μοιράζονται πόρους και απόψεις διατηρώντας παράλληλα ένα περιβάλλον αμοιβαίου σεβασμού (Rezaei, Ritter, 2018). Αυτή η προσέγγιση θα επιτρέψει στους εταίρους του έργου να αυξήσουν τις ικανότητές τους στην ψηφιακή μάθηση, να προσαρμόσουν το εκπαιδευτικό τους υλικό στις ανάγκες της διδασκαλίας βάσει της εκμάθησης επίλυσης προβλημάτων σε ένα ψηφιακό περιβάλλον και, τέλος, θα επιτρέψει να εμπλακούν ενεργά οι μαθητές αυξάνοντας το ενδιαφέρον τους για το μάθημα.

Το CityGO έχει διάρκεια 20 μηνών, χρηματοδοτείται από το Erasmus+ και συντονίζεται κεντρικά από το Vilnius College of Technologies and Design (VTDK), το οποίο είναι ένα κρατικό ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Λιθουανία. Για το Πανεπιστήμιο Πατρών το έργο διευθύνει ο καθηγητής Μιχάλης Ξένος του Τμήματος Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Πατρών. Στο έργο συμμετέχουν, επίσης, το Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο ISMAI στην Πορτογαλία, το Πανεπιστήμιο του Pardubice στην Τσεχία, το Πανεπιστήμιο του Flensburg στη Γερμανία και το Πανεπιστήμιο Τεχνολογίας του Białystok στη Πολωνία.

Το έργο ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2022 και αρχές Ιουνίου του 2022 θα λάβει χώρα η εναρκτήρια συνάντηση στο Βίλνιους της Λιθουανίας.

Μπορείτε να παρακολουθήσετε το βίντεο που ετοίμασαν οι εταίροι για την έναρξη του έργου εδώ: <https://www.youtube.com/watch?v=VPrr28WWXLs>

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΠΡΑΣΙΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΥΝΑΝΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΔΗΜΗΤΡΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

Το Πανεπιστήμιο Πατρών συμμετέχει στο καινοτόμο Ευρωπαϊκό έργο “Fostering green social innovation and social entrepreneurship in school education (INITIATION)” που φιλοδοξεί να συμβάλλει, ώστε η κοινωνική επιχειρηματικότητα και κοινωνική καινοτομία να ενταχθούν με πιο γρήγορους ρυθμούς στις δραστηριότητες των δημοσίων δευτεροβάθμιων σχολείων της χώρας μας και διεθνώς. Στόχος του έργου είναι να προωθήσει στους μαθητές και εκπαιδευτικούς την έννοια της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και το σχετικό τρόπο σκέψης (mind-set). Επίσης, να ευαισθητοποιήσει τα μέλη της σχολικής κοινότητας για τα σοβαρά κοινωνικά ζητήματα της τοπικής κοινωνίας, και να τους παράσχει εργαλεία που θα τους ενθαρρύνουν να συμμετέχουν στην επίλυσή τους. Ενδεικτικά κοινωνικά και περιβαλλοντικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι τοπικές κοινωνίες είναι η φτώχεια, η ανεργία, η σχολική βία, η μόλυνση, η μετανάστευση, οι κοινωνικοί αποκλεισμοί και πολλά άλλα.

Το συγκεκριμένο έργο συντονίζεται από την Περιφερειακή Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Πελοποννήσου, και συμμετέχουν το Πανεπιστήμιο Πατρών και το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων Διόφαντος, και πέντε ακόμη συνεργαζόμενοι φορείς (Centro Per Lo Sviluppo Creativo Danilo Dolcei, Consiglio Nazionale Delle Ricerche, Vändra Gümnaasium, The Junior School, Centre For Advancement of Research and Development in Educational Technology LTD-CARDET) από συνολικά τέσσερις χώρες (Ελλάδα, Ιταλία, Εσθονία, Κύπρος).

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Το INITIATION είναι ένα έργο που θα εστιάσει στην ανάπτυξη σύγχρονων μεθοδολογιών για την προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στο σχολικό περιβάλλον, αναδεικνύοντας την ενεργή μάθηση, τη δημιουργική σκέψη και την ομαδική εργασία. Οι νέοι εκπαιδευτικοί πόροι που θα σχεδιαστούν θα ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες των μαθητών, αξιοποιώντας τις ψηφιακές τεχνολογίες. Μεταξύ άλλων, στη σχετική ψηφιακή πλατφόρμα του έργου θα ενταχθούν ειδικά σχεδιασμένα εκπαιδευτικά παιχνίδια και εργαλεία ενασχόλησης των μαθητών. Στόχος είναι να παρέχεται η δυνατότητα στους μαθητές να σχεδιάζουν τις δικές τους κοινωνικές επιχειρήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και την επίλυση διαφορετικών κοινωνικών προβλημάτων, σε ψηφιακό περιβάλλον και παράλληλα να μπορούν να ανταλλάξουν καλές πρακτικές μεταξύ διαφορετικών σχολείων ή ακόμη και να συνεργάζονται με άλλες κοινωνικές επιχειρήσεις της χώρας τους και διεθνώς.

Το έργο INITIATION θα αναπτύξει επίσης ειδικό υποστηρικτικό υλικό και για τους εκπαιδευτικούς των σχολείων ώστε να είναι σε θέση να καθοδηγήσουν με αποτελεσματικότητα τους μαθητές τους κατά την ενασχόληση με καινοτόμες κοινωνικές δραστηριότητες. Τόσο οι μαθητές όσο και οι εκπαιδευτικοί θα συμμετέχουν σε σύντομες εκπαιδεύσεις, ώστε να εξοικειωθούν με το νέο εκπαιδευτικό υλικό. Τέλος, οι φορείς του έργου θα συνεργαστούν, ώστε να συνθέσουν ρεαλιστικές προτάσεις για την ομαλή αποδοχή και αξιοποίηση του νέου και καινοτόμου εκπαιδευτικού υλικού του προγράμματος από τα σχολεία, τους τοπικούς διοικητικούς φορείς της εκπαίδευσης, και τα στελέχη που συμμετέχουν στην διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πολιτικής στις συνεργαζόμενες χώρες.

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΠΕΛΑΤΟΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Το 70% της επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Ευρώπη συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με τις υπηρεσίες, και ένα σημαντικό μέρος αυτών παράγεται από μικρές ή οικογενειακές επιχειρήσεις. Συνεπώς οι υπηρεσίες συνιστούν βασικό πυλώνα της ανάπτυξης των ευρωπαϊκών χωρών και συχνά αναπτύσσονται από μικρές και οικογενειακές επιχειρήσεις με σημαντικές ελλείψεις σε σύγχρονες δεξιότητες. Για παράδειγμα, στη χώρα μας δύο στις τρεις επιχειρήσεις είναι οικογενειακές και αντιμετωπίζουν μοναδικές προκλήσεις, οι οποίες μεταξύ των άλλων σχετίζονται με το σχεδιασμό των υπηρεσιών (service design), από τις οποίες εξαρτάται η ίδια η βιωσιμότητά τους.

Το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα “Creation of the European micro and family business service design hub Platform for fostering a sustainable digitalized economy (SeDiHUB)” έχει στόχο να συμβάλλει στην ενημέρωση στελεχών των μικρών και οικογενειακών επιχειρήσεων και την ενίσχυση των δεξιοτήτων τους ώστε να είναι σε θέση να αναπτύξουν βιώσιμες και ψηφιακές υπηρεσίες. Οι υπηρεσίες αυτές για να είναι ανταγωνιστικές θα πρέπει να είναι προσανατολισμένες επαρκώς στις ανάγκες των πελατών τους. Για το σκοπό αυτό, το πρόγραμμα θα αναπτύξει ειδικό εκπαιδευτικό υλικό για την κατάρτιση των επιχειρηματιών σε ζητήματα όπως: την κατανόηση της διάστασης της βιωσιμότητας και της αλλαγής του κλίματος, τα βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα, τις αρχές και τη θεωρία του σχεδιασμού της υπηρεσίας, τις σχετικές μεθόδους/εργαλεία και τον ψηφιακό μετασχηματισμό των επιχειρήσεων που εμπλέκονται στις υπηρεσίες. Το υλικό αυτό θα είναι διαθέσιμο σε ανοικτή πλατφόρμα, στις γλώσσες των οργανισμών που συμμετέχουν στην ομάδα του έργου: Ελληνικά, Αγγλικά, Ισπανικά, Πορτογαλικά, Φιλανδικά και Εσθονικά.

Το έργο συντονίζεται από τον Μη Κερδοσκοπικό Οργανισμό FOAAL Consulting UÜ που εδρεύει στην Εσθονία, και συμμετέχουν ακόμη έξι συνεργαζόμενοι φορείς: Πανεπιστήμιο Πατρών, Centre for Advancement of Research and Development in Educational Technology LTD-CARDET (ΚΥΠΡΟΣ), Intalofi Levante SL (ΙΣΠΑΝΙΑ), Associação para um Centro de Estudos em Desenvolvimento Sustentável (ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ) και Kaupallisen koulutuksen edistämisyhdistys Ry (ΦΙΛΑΝΔΙΑ). Την επιστημονική επίβλεψη του έργου εκ μέρους του Πανεπιστημίου Πατρών έχει η αναπληρώτρια καθηγήτρια Παπαδημητρίου Δήμητρα του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων.

ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΜΕ ΠΡΑΣΙΝΟ LIFESTYLE ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΡΓΟ: ERASMUS+ DESC

Το Πανεπιστήμιο Πατρών λαμβάνει μέρος στο νέο Ευρωπαϊκό έργο Developing Empowered Sustainable Communities: Green LifeStyle, Cultural Heritage & Economy (DESC) διάρκειας 21 μηνών, το οποίο χρηματοδοτείται από το Erasmus+.

Τις τελευταίες δεκαετίες, η πολιτιστική κληρονομιά επηρεάζεται άμεσα από κλιματικές αλλαγές με σημαντικές συνέπειες για την κοινωνία και την οικονομία.

Το DESC έχει στόχο να συνδέσει την Ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά, με τις αλλαγές στο κλίμα και τις επιδράσεις στην οικονομία. Στους επιμέρους στόχους του προγράμματος είναι η ανάπτυξη εργαλείων που θα ενισχύσουν τους ενήλικες να αναπτύξουν βιώσιμες κοινότητες αξιοποιώντας και ενσωματώνοντας σχετικές γνώσεις, αξίες, στάσεις και ικανότητες. Στα βασικά αποτελέσματα του προγράμματος είναι η εκπόνηση ενός περιεκτικού εγχειριδίου (handbook), η ανάπτυξη μιας ψηφιακής πλατφόρμας και η δημιουργία εκπαιδευτικού οδηγού σχετικά με τις βιώσιμες κοινότητες που συνδυάζουν τις πράσινες πρακτικές με την οικονομία και την πολιτιστική κληρονομιά.

Η κοινοπραξία περιλαμβάνει έξι εταίρους από αντίστοιχες χώρες (Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία, Ιρλανδία, Λιθουανία και Τουρκία). Το συντονισμό του έργου έχει ο συνεργαζόμενος φορέας από τη Λιθουανία Vsi Ziniu Kodas. Το έργο ξεκίνησε το 2022, και συγκεκριμένα στις 8 Απριλίου με την εναρκτήρια διαδικτυακή συνάντηση των συνεργαζόμενων εταίρων. Την επιστημονική επίβλεψη του έργου εκ μέρους του Πανεπιστημίου Πατρών έχει η αναπληρώτρια καθηγήτρια Παπαδημητρίου Δήμητρα του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ: Η ΕΞΑΧΡΟΝΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ

ANNA ΡΟΥΣΣΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΕΕΓΠ

Το Εργαστήριο Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού ιδρύθηκε με ΦΕΚ το 2015 ως Εργαστήριο της Σχολής Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, με στόχο να αναπτυχθούν μέσα από αυτό δράσεις και δραστηριότητες στις οποίες εμπλέκονται όλα τα τμήματα της Σχολής. Δημιουργήθηκε από τη βασική ανάγκη να υπάρχει μια ακαδημαϊκή δομή στο πλαίσιο της οποίας θα διδάσκεται η ελληνική σε δι-

εθνείς φοιτητές και φοιτήτριες του προγράμματος Erasmus+. Σε αυτή την ανάγκη προστέθηκε και η προβολή του ελληνικού πολιτισμού σε συνδυασμό και με τη γλωσσική διδασκαλία. Η λειτουργία του Εργαστηρίου ξεκίνησε περίπου από το μηδέν, καθώς δεν υπήρχε προηγουμένως μία οργανωμένη δομή για τη διδασκαλία των ελληνικών. Η πρώτη εκλογή για τη θέση του Διευθυντή έγινε τον Μάρτιο του 2016 και στη συνέχεια το 2019. Παράλληλα συγκροτήθηκε και το Επιστημονικό Συμβούλιο, όπου εκτός από τον αρμόδιο Αντιπρύτανη για ακαδημαϊκά θέματα και τον Κοσμήτορα, συμμετέχουν και εκπρόσωποι των τμημάτων της Σχολής.

Τα μαθήματα των ελληνικών στο πλαίσιο του Erasmus+ εντάσσονται στο προπτυχιακό πρόγραμμα του Τμήματος Φιλολογίας, αντιστοιχούν σε 6 πιστωτικές μονάδες και 6 ώρες διδασκαλίες την εβδομάδα και απευθύνονται σε όλα τα τμήματα του Πανεπιστημίου που δέχονται φοιτητές και φοιτήτριες του προγράμματος. Κατά κανόνα λειτουργούν δύο με τρεις τάξεις ελληνικών ανά εξάμηνο. Παράλληλα, προσφέρεται και το μάθημα εισαγωγής στον ελληνικό πολιτισμό, το οποίο επίσης εντάσσεται στο πρόγραμμα του Τμήματος Φιλολογίας και αντιστοιχεί σε 3 πιστωτικές μονάδες με 3 ώρες διδασκαλίας εβδομαδιαία. Πρόκειται για ένα μάθημα σπονδυλωτό το οποίο καλύπτει διαφορετικές θεματικές με αναφορές από την αρχαία έως τη σύγχρονη Ελλάδα και διδάσκεται από μέλη του διδακτικού προσωπικού του Πανεπιστημίου. Το μάθημα περιλαμβάνει επίσης και επισκέψεις σε μέρη ιστορικού ενδιαφέροντος στην πόλη της Πάτρας καθώς και σε μουσεία. Το Εργαστήριο διαθέτει καταγραφή εμπειριών και ψηφιακό αρχείο των φοιτητικών εργασιών που έχουν υποβληθεί. Η εμπειρία στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+ έχει οδηγήσει μέχρι στιγμής σε μία δημοσίευση σε διεθνές περιοδικό, μία παρουσίαση σε διεθνές συνέδριο για το μάθημα της ελληνικής γλώσσας και μία διπλωματική εργασία μεταπτυχιακού προγράμματος γερμανικού πανεπιστημίου με θέμα τους φοιτητές και φοιτήτριες του προγράμματος.

Εκτός από τα μαθήματα ελληνικών στο πλαίσιο του Erasmus+, από το δεύτερο κιόλας έτος λειτουργίας του, το Εργαστήριο ξεκίνησε την οργάνωση και λειτουργία μαθημάτων σε ιδιώτες (ενήλικες) που διαμένουν στην Πάτρα και στην ευρύτερη περιοχή και επιθυμούν να μάθουν ελληνικά για επαγγελματικούς ή προσωπικούς λόγους. Οι πρώτες εγγραφές έγιναν το 2017-2018 και ήταν μόλις 6 άτομα, από τα οποία τα 5 ήταν σε αρχάριο επίπεδο (Α1). Ωστόσο λίγα μόλις χρόνια αργότερα και παρά τους περιορισμούς της πανδημίας, ο αριθμός των εκπαιδευόμενων αυξήθηκε σημαντικά όπως και τα επίπεδα γλωσσομάθειας. Έτσι, το τρέχον ακαδημαϊκό έτος (2021-2022) γράφτηκαν 47 ιδιώτες, καλύπτοντας όλα τα επίπεδα γλωσσομάθειας – από αρχάριους (Α1) μέχρι προχωρημένους (Γ1 και Γ2). Για πρώτη φορά φέτος, οι ιδιώτες μαθητές και μαθήτριες δεν είναι αποκλειστικά κάτοικοι της ευρύτερης περιοχής της Πάτρας. Το εργαστήριο οργάνωσε έναν κύκλο εντατικών μαθημάτων για πολίτες από την Τυνησία που ήρθαν στην Πάτρα ειδικά για αυτό τον σκοπό, ενώ σε ξεχωριστά μαθήματα εντάχθηκαν και οι Κινέζοι φοιτητές και οι Κινέζες φοιτήτριες που παρακολουθούν ένα έτος των προπτυχιακών σπουδών τους στο Πανεπιστήμιο Πατρών.

Η εικόνα που αναδύεται μέσα από τα μαθήματα των ελληνικών είναι πολυπολιτισμική. Η διδασκαλία της ελληνικής ενώνει άτομα από διαφορετικούς πολιτισμούς, κουλτούρες και κοινωνικό υπόβαθρο. Δίπλα στους μετανάστες και στις μετανάστριες που τα ελληνικά είναι το εργαλείο της επαγγελματικής τους προοπτικής, βρίσκο-

νται οι διεθνείς φοιτητές και φοιτήτριες του προγράμματος Erasmus ή άλλων προγραμμάτων ανταλλαγών για τους οποίους τα ελληνικά είναι μέρος της ακαδημαϊκής τους ανάπτυξης.

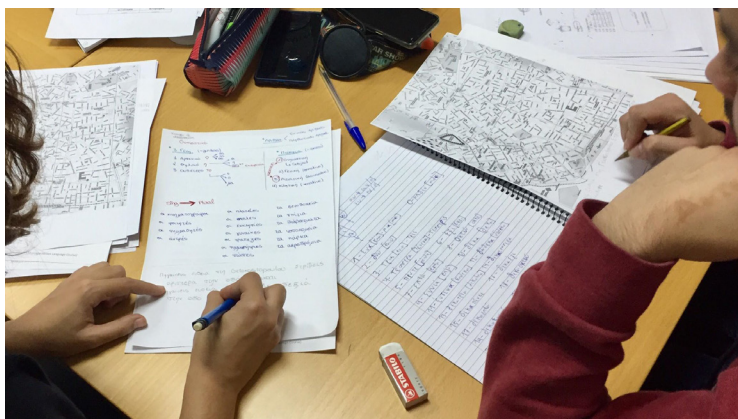
Η δραστηριότητα του Εργαστηρίου στη διδασκαλία της ελληνικής συνδέεται και με την πιστοποίησή του, από τον πρώτο κιόλας χρόνο λειτουργίας του (Νοέμβριος 2016), ως εξεταστικού κέντρου για τις εξετάσεις ελληνομάθειας του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας. Έκτοτε αποτελεί το πιστοποιημένο εξεταστικό κέντρο για την Δυτική Ελλάδα. Από το 2016 μέχρι και σήμερα έχουν εγγραφεί 200 άτομα για συμμετοχή στις εξετάσεις, συμβάλλοντας στην καθιέρωση και αναγνώρισή του Εργαστηρίου ως σημείου αναφοράς και για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας.

Το Εργαστήριο είναι σχεδόν αποκλειστικά αυτοχρηματοδοτούμενο. Τα έσοδά του προέρχονται από την επιχορήγηση του Erasmus+, τα τέλη φοίτησης των ιδιωτών μαθητών και μαθητριών και από το ποσοστό που του αντιστοιχεί από τα εξέταστρα για την κάλυψη των λειτουργικών του εξόδων. Τα έσοδα αυτά καλύπτουν τις ανάγκες σε διδακτικό προσωπικό, το οποίο προσλαμβάνεται κατόπιν πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος μέσω ΕΛΚΕ για κατάρτιση μητρώου διδακτικού προσωπικού. Το μητρώο ανανεώνεται με νέα πρόσκληση κάθε δύο χρόνια. Μέσω του τακτικού προϋπολογισμού του Ιδρύματος καλύπτονται αναλώσιμα όπως γραφική ύλη και κυρίως η αγορά βιβλίων με θέμα τη διδασκαλία της ελληνικής. Το Εργαστήριο μέσω της Κεντρικής Βιβλιοθήκης διαθέτει πλέον ένα αρκετά ικανοποιητικό αριθμό εξειδικευμένων και σύγχρονων βιβλίων στον τομέα αυτό και εξυπηρετεί τις βιβλιογραφικές ανάγκες των δασκάλων και των εκπαιδευόμενων.

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης της εξωστρέφειάς του και της σύνδεσής του με την κοινωνία, το Εργαστήριο έχει οργανώσει κοινές εκπαιδευτικές δράσεις με τα σχολεία του Καστριτίου, όπως διαλέξεις, παρουσιάσεις βιβλίων, συμμετοχή διεθνών φοιτητών και φοιτητριών σε γλωσσικά μαθήματα του σχολείου. Εμβληματική δράση ήταν η επίσκεψη στο 2ο Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας που λειτουργεί στο Σωφρονιστικό Κατάστημα Κράτησης Αγίου Στεφάνου, τον Ιανουάριο του 2020. Στο πλαίσιο της επίσκεψης έγινε ένα κοινό μάθημα γλώσσας και πολιτισμού με τη συμμετοχή ερασιμακών φοιτητών και φοιτητριών και μαθητών-κρατουμένων, όπου οι δύο ομάδες παρουσίασαν στοιχεία από τις χώρες τους και τον πολιτισμό τους στα ελληνικά. Αναμφισβήτητη ήταν ένα μάθημα ζωής! Στο πλαίσιο της κοινωνικής του δικτύωσης και ευθύνης, το Εργαστήριο έχει δεχτεί στα μαθήματα που οργανώνει άτομα από δομές φιλοξενίας προσφύγων και κακοποιημένων γυναικών, ενώ οργανώνει και μαθήματα για πρόσφυγες από την Ουκρανία.

Πέρα από τα τοπικά όρια, το Εργαστήριο συμμετείχε στην οργάνωση πέντε θεματικών διαλέξεων (μαγνητοσκοπημένων λόγω πανδημίας) σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο του Λονδίνου (<https://helleniccentre.org/events-culture/past-events/>). Έχει συνάψει μνημόνιο συνεργασίας με το Πανεπιστήμιο του Λβιβ (Ουκρανία) και συμμετοχή στο πρόγραμμα Διεθνούς Κινητικότητας του Erasmus+ με τα Πανεπιστήμια Αργυροκάστρου (Αλβανία), Λβιβ και Τιφλίδας (Γεωργία). Η πανδημία και οι περιορισμοί που αυτή έθεσε δεν βοήθησαν στην αμοιβαία ολοκλήρωση των ανταλλαγών ωστόσο.

Η αποτίμηση του έργου του Εργαστηρίου για τα πρώτα έξι χρόνια λειτουργίας του είναι θετική. Ξεκινώντας από το μηδέν προχώρησε στην οργάνωση μαθημάτων διδασκαλίας της ελληνικής, στη διενέργεια εξετάσεων, όπως και στη σύναψη συνεργασίας με φορείς και Ιδρύματα. Με αυτό τον τρόπο έχει συμβάλει και στην προβολή και εξωστρέφεια της Σχολής Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών. Η ανάπτυξη του Εργαστηρίου βρίσκεται σε μια κρίσιμη καμπή που απαιτεί τη λήψη αποφάσεων στρατηγικού χαρακτήρα σε επίπεδο ανώτατης διοίκησης. Για να μπορέσει να αναπτυχθεί η διδασκαλία της ελληνικής και η παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού χρειάζεται η πρόσληψη εξειδικευμένου προσωπικού με γνώση και εμπειρία που θα έχει μια πιο μόνιμη σχέση εργασίας με το Εργαστήριο. Είναι ανάγκη το Εργαστήριο να έχει το δικό του εκπαιδευτικό προσωπικό όπως ισχύει με το Διδασκαλείο της ελληνικής του ΕΚΠΑ ή το Σχολείο Νέας Ελληνικής του ΑΠΘ. Αυτός θα πρέπει να είναι ο αναπτυξιακός του στόχος για την επόμενη τριετία κι ελπίζουμε να εκπληρωθεί!

Σὺν Ἀθηνᾶ καὶ χεῖρα κίνει

Αρχαίο ρητό, αρχαία γραφή, με ξεχασμένα σημεία τονισμού, όπως η βαρεία, η περισπωμένη, η οξεία, αλλά και πνεύματα όπως η ψιλή και η δασεία ή το ιώτα που μικραίνει για να καταλήξει τελικά κάτω από μακρό φωνήεν στη δοτική.

Τι σημαίνει όμως το αρχαίο αυτό ρητό;

Μαζί με την θεά Αθηνά, κούνα και τα χέρια σου. Δηλαδή να μην περιμένεις μόνο από τη θεά να σου λύσει τα πά-ντα, πρέπει να προσπαθήσεις κι εσύ, κουνήσουν! Προσπάθησε!

Όλες αυτές οι –νοσταλγικές για πολλούς– πληροφορίες βρέθηκαν σε λίγα λεπτά μόνο, ψάχνοντας, πού αλλού; Στο διαδίκτυο.

Κι εδώ μπαίνει στο παιχνίδι μια ψηφιακή οντότητα, γνωστή πλέον σε όλους με το όνομα Google.

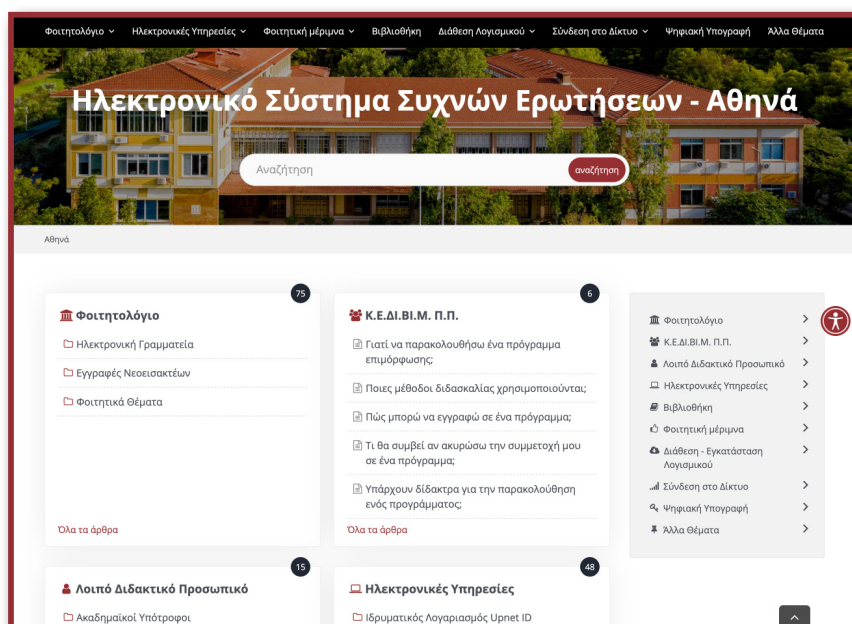
Δεν θα σας κουράσουμε με λεπτομέρειες, τεχνικές ή μη. Θα πούμε μόνο αυτό:

Η υπηρεσία, που πλέον γνωρίζουμε όλοι με το όνομα Google και που μάλιστα μας είναι τόσο οικεία που την κά-ναμε μέχρι και ρήμα «γκουγκλάρω» έχει ως πρωταρχικό της χαρακτηριστικό κάτι που την κάνει αρκετά χρή-σιμη και αποτελεσματική. Ποιο είναι αυτό; Όλα τα ερωτήματα, τίθενται σε ένα μόνο σημείο, ανεξαρτήτως θέ-ματος, γλώσσας και περιεχομένου.

Ένα χαρακτηριστικό που διαθέτει και το ηλεκτρονικό σύστημα συχνών ερωτήσεων «Αθηνά» του Πανεπιστη-μίου Πατρών. Στόχος του ηλεκτρονικού συστήματος είναι η δημιουργία ενός διαδικτυακού χώρου ερωτήσεων όπου ο επισκέπτης θα μπορεί να βρει απαντήσεις για κάθε θέμα που μπορεί να τον απασχολεί σχετικά με το Πανεπιστήμιο Πατρών.

Πρόκειται για ένα σύστημα το οποίο σι-γά-σιγά θα εμπλουτίζεται –με τη βοή-θεια όλων μας– έτσι ώστε σύντομα να μπορεί να απαντήσει σε μια πληθώ-ρα ερωτημάτων και θεμάτων μέσα από τον προσβάσιμο και φιλικό διαδικτυα-κό του τόπο.

Επισκεφθείτε κι εσείς στο σύστημα, δοκιμάστε το, βρείτε απαντήσεις στα ερωτήματά σας αλλά και τις πιθανές ατέλειες του. Πείτε μας την άποψή σας. Βοηθήστε να γίνει καλύτερο, μεστότε-ρο σε γνώση, αποδοτικότερο και φιλι-κότερο προς τον επισκέπτη. Και, γιατί όχι, εφ' όσον επιθυμείτε, να συμμετέχε-τε κι εσείς στην ανάπτυξη του.

Η ομάδα της Αθηνάς
<https://athena.upatras.gr/>

Up-εικονίσεις

ΕΝΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΚΑΙ ΧΡΩΜΑΤΑ ΣΤΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΕΣΙΣΚΛΗ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΕΣΙΣΚΛΗ
ΣΤΗ ΜΑΡΙΑ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

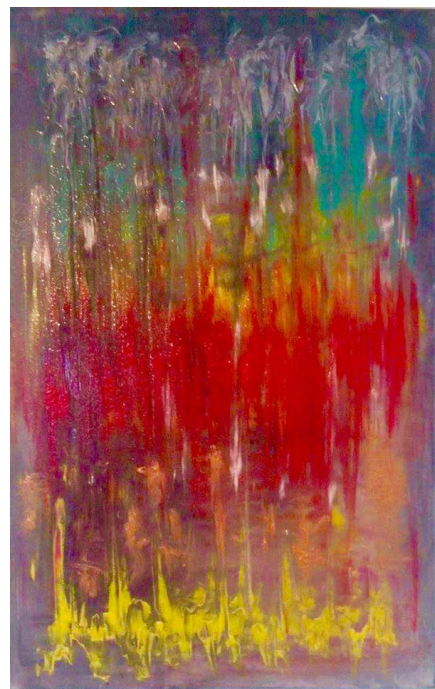
Ο Ηλίας Μεσίσκλης γεννήθηκε στην Πάτρα. Σπούδασε Ηλεκτρολόγος Μηχανικός και εργάστηκε ως εκπαιδευτικός σε σχολεία της πόλης μας. Η ενασχόλησή του με τις τέχνες ξεκίνησε από τα φοιτητικά του χρόνια καθώς ως φοιτητής μαθήτευσε παράλληλα και στη ζωγραφική. Η επικοινωνία του με τον κόσμο άρχισε την περίοδο των φοιτητικών του χρόνων με την έκθεση από χαλκογραφίες στην Αθήνα και μετά στην Πάτρα. Παράλληλα, ασχολείται με τη μουσική ως μέλος ροκ συγκροτήματος. Ζει στην Πάτρα, διδάσκει και ζωγραφίζει. Έχει συμμετάσχει σε ομαδικές εκθέσεις σε Πάτρα, Αθήνα και Ιθάκη ενώ η τελευταία του ατομική έκθεση έγινε στην γκαλερί «Παλίσσανδρος» το 2015. Συμμετέχει με δύο έργα στο πρότζεκτ «Οδότης» του Τμήματος Διοίκησης Τουρισμού του Πανεπιστημίου Πατρών.

Στη ζωγραφική του τέχνη ενσωματώνει στοιχεία από την Ελλάδα της χούντας, της μεταπολίτευσης και της αντίρρησης. Μέσα από μια αφαιρετική έκφραση, παίζει με τα χρώματα, αποτυπώνει το πολιτικό πλαίσιο και δημιουργεί εντυπώσεις. Παράλληλα, ρομαντικές νύξεις της καθημερινότητας κατακλύζουν τον θεατή και ενώ η επικέντρωση στην εικόνα και τα έντονα χρώματα κυριαρχούν, το συναίσθημα τα αντιπαλεύεται.

Η απόσταση από την πραγματικότητα διακρίνει τη δουλειά σας.

Ο ρεαλισμός δεν έχει θέση στην τέχνη σας;

Δεν είναι ακριβώς απόσταση από την πραγματικότητα. Είναι μια άλλη προσέγγιση στην πραγματικότητα! Θέλω η τέχνη να υπηρετεί και όχι να συνθλίβει. Να χτίζει όνειρα και όχι εφιάλτες. Να δημιουργεί χαρά και όχι μελαγχολία. Τα δάκρυα που θέλω να βλέπω γύρω μου να είναι μόνο από συγκίνηση και χαρά.

Κατά βάση, η σουρεαλιστική σειρά των έργων δίνει έμφαση στο χρώμα. Ποιο είναι το κυρίαρχο σημείο αναφοράς τους;

Κυρίαρχο σημείο αναφοράς είναι η γαλήνευση των αισθήσεων. Η δημιουργία δηλαδή μιας εικόνας που θα θέλαμε να βλέπουμε γύρω μας, ώστε να παίρνουμε από τη ζωή αυτό που θα θέλαμε να μας δίνει. Αυτό σπάνια βρίσκεται στον απόλυτο ρεαλισμό ενώ βρίσκεται συχνότερα στον σουρεαλισμό.

Θα λέγατε ότι κόσμος των έργων σας διαθέτει μια διακριτική φυσιολατρική διάθεση και έναν φανταστικό και διασκεδαστικό κόσμο;

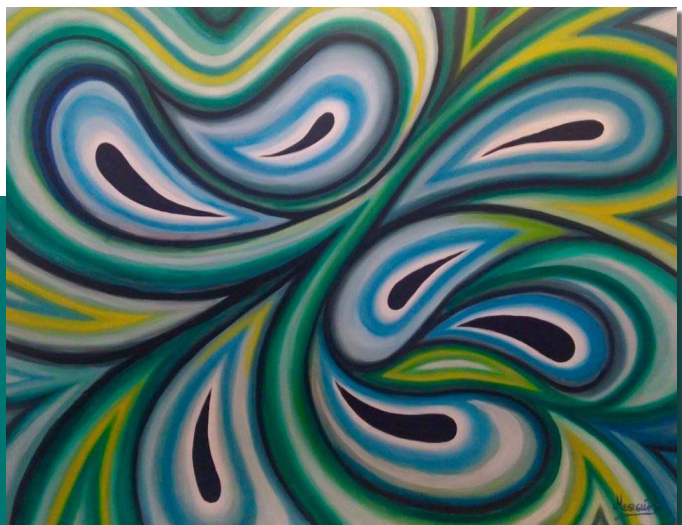
Όλοι μας θέλουμε έναν κόσμο αλλιώς. Ακόμη και στην καθημερινότητά μας, ο καθένας από εμάς παίρνει αυτό που τον καλύπτει αισθητικά, ή τουλάχιστον έτσι θα θέλαμε! Γιατί ενώ όλοι βλέπουμε γύρω μας τα ίδια πράγματα, τα βλέπουμε με άλλο μάτι. Είναι αυτό που λέμε υποκειμενικότητα της εικόνας. Είναι και η διαφορά ανάμεσα στην αισιοδοξία και την απαισιοδοξία (ποτήρι μισογεμάτο ή μισοάδειο). Εγώ είμαι οπαδός του μισογεμάτου και αυτό καθοδηγεί τα χέρια μου.

Παρατηρώ ότι το χρώμα και η δύναμή του κυριαρχεί στη δουλειά σας.

Η δύναμη του χρώματος είναι απίστευτη και καθορίζει τις αισθήσεις μας. Μας ρυθμίζει τη διάθεση, την εικόνα μας, το περιβάλλον μας, τον χώρο που ζούμε και εργαζόμαστε, που τρώμε, που ονειρευόμαστε! Ό,τι ελπίζουμε να μας συμβεί, περιλαμβάνει και χρώμα. Το σημαντικό είναι ότι η δύναμη του χρώματος δεν επιχειρεί να μας επιβληθεί, αλλά αντιθέτως θέλει να συνδράμει στις προσπάθειες για την κατάκτηση των στόχων μας.

Πως προσδοκά ένας ζωγράφος να ξεχωρίσει; Ποιο είναι το στοιχείο που μπορεί να τον κάνει μοναδικό;

Δεν ξέρω και δεν με αφορά να "ξεχωρίσω". Θέλω πάνω στον καμβά να απλώσω την ψυχή μου, τα όνειρά μου και τις αισθήσεις μου. Θέλω, αν καταφέρω, να φτιάξω ένα περιβάλλον που να μου ζωντανεύει επιθυμίες, να μου ξεκουράζει το βλέμμα. Κάτι σαν να κάθομαι στην βεράντα και να κάνω αυτό που λέμε "απολαμβάνω τη θέα". Αυτό θέλουμε όλοι και σε κάθε χώρο. Όχι μόνο στη βεράντα, αλλά στην κρεβατοκάμαρα ή στο γραφείο μας.

ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ : ΟΦΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΣΤΟΝ ΕΡΥΘΡΟ ΣΤΑΥΡΟ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΟΣΚΙΝΑΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ, Δ/ΝΤΗΣ ΕΣΥ

M. SC. PUBLIC HEALTH

ΕΘΕΛΟΝΤΗΣ «ΣΑΜΑΡΕΙΤΗΣ» – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΣ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ – CPR – AED

Κάθε χρόνο, στις 8 Μαΐου, (Παγκόσμια Ημέρα Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου), η οικογένεια του Ερυθρού Σταυρού τιμά την μνήμη και πανηγυρίζει την γενέθλια ημέρα του πρώτου ιδεολόγου, οραματιστή και ακτιβιστή Ερρίκου Ντυνάν· του νεαρού, τότε, και φερέλπιδος γόνου μιας μεγαλοαστικής οικογένειας, που διέρρηξε τα χρυσοποίκιλτα δεσμά της προγραμματισμένης κληρονομικής ρότας του και δημιούργησε ένα παγκόσμιο δίκτυο αρωγής για τον πάσχοντα άνθρωπο· του αλτρουιστή, που έκανε την τομή και έφερε την επανάσταση στο εθελοντικό κίνημα, κάνοντας βιωματική πράξη τις έννοιες της αλληλεγγύης, του ανθρωπισμού και της κοινωνικής συνοχής. Στην Ελλάδα, η στόχευση αυτή συνοδεύεται επιπλέον και από μια έμφυλη αλλά πολύ οικεία εικόνα εθελοντισμού. Πρόκειται για την εικόνα της «νοσηλεύτριας του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού» (ΕΕΣ)· μια εικόνα που έχει αποτυπωθεί έντονα στη συλλογική μνήμη, ήδη από τον καιρό του Β' παγκόσμιου πολέμου.

Πέρασαν πολλά χρόνια από τότε που χαράχτηκε στη μνήμη αυτή η εικόνα. Το έργο, ή μάλλον το κίνημα του εθελοντισμού, σήμερα έχει γενικευθεί και έχει κερδίσει τη συμπαράστασή του από άνδρες και γυναίκες όλων των ηλικιών, των εθνοτήτων και των κοινωνικών τάξεων. Σήμερα, επίσης, τα δίκτυα της ευθύνης του ΕΕΣ είναι πολύ πιο οργανωμένα. Θα τα αναφέρω συνοπτικά, έχοντας επίγνωση πως η πανεπιστημιακή κοινότητα τα γνωρίζει –ή, έστω, θέλει να τα γνωρίσει, σε πολύ πιο ουσιαστικό βαθμό. Ο Τομέας Νοσηλευτικής, που ιδρύθηκε το 1878, συμμετέχει σε κάθε έκτακτη ανάγκη της χώρας, που αποτελεί συνέπεια φυσικών καταστροφών, πολέμων ή μετακίνηση πληθυσμών. Σήμερα, το άριστα εκπαιδευμένο προσωπικό παρέχει υπηρεσίες φροντίδας στους Σταθμούς Α' Βοηθειών του ΕΕΣ, υπηρεσίες νοσηλείας στο σπίτι, καθώς και υπηρεσίες αγωγής υγείας. Το Σώμα Εθελοντών Σαμαρειτών Διασωστών και Ναυαγοσωστών, που ιδρύθηκε το 1932, με ένα δίκτυο 4500 ενεργών εθελοντών σχεδόν σε κάθε πόλη της επικράτειας, παρέχει εξειδικευμένες υπηρεσίες πρώτων βοηθειών, προ-νοσοκομειακής υποστήριξης ζωής, έρευνας και διάσωσης, ναυαγοσωστικής, πρόληψης και αντιμετώπισης καταστροφών. Το επιχειρησιακό αυτό τμήμα, άρτια δομημένο και καταρτισμένο

από τον Τομέα Εκπαίδευσης του ΕΕΣ, πιστοποιημένο από τον Γερμανικό Ερυθρό Σταυρό, εξοπλισμένο με σύγχρονο υγειονομικό και τεχνικό εξοπλισμό, κινητοποιείται άμεσα σε συνεργασία με τους αρμόδιους κρατικούς φορείς (Πυροσβεστική, Αστυνομία, Λιμενικό, ΕΚΑΒ, Πολιτική Προστασία). Ο Τομέας Κοινωνικής Πρόνοιας, από την ίδρυσή του, το 1964, σχεδιάζει και υλοποιεί προγράμματα και δράσεις για την αντιμετώπιση των σύγχρονων κοινωνικών αναγκών μέσα από το πρίσμα της ολιστικής προσέγγισης ευάλωτων ομάδων πληθυσμού (ηλικιωμένοι, άτομα με αναπηρία, πολύτεκνες και μονογονεϊκές οικογένειες, άνεργοι, άστεγοι, μετανάστες, ασυνόδευτοι ανήλικοι και άτομα που βιώνουν κάθε μορφή κοινωνικού αποκλεισμού). Ο Τομέας Νεότητας, παράλληλα με τη γενική στόχευση της ενθάρρυνσης και συμμετοχής παιδιών και νέων στις δραστηριότητες του ΕΕΣ και την ενίσχυση του συνολικού του έργου, στοχεύει στην προώθηση του ανθρωπισμού, της κοινωνικής αλληλεγγύης και του πνεύματος ειρήνης στους νέους, στην προσφορά βοήθειας χωρίς διακρίσεις σε όσους έχουν ανάγκη, στη διάδοση θεμελιωδών αρχών του διεθνούς κινήματος Ερυθρού Σταυρού & Ερυθράς Ημισελήνου ως βασικού θεμέλιου της ηθικής συμπεριφοράς του ατόμου.

Ειδικά σήμερα, που η σκιά του πολέμου έχει πέσει βαριά, πάνω από τον ευρωπαϊκό ουρανό, είναι περισσότερο επίκαιρο από ποτέ να θυμόμαστε πως σταθερός σκοπός μας είναι η προαγωγή του Διεθνούς Ανθρωπιστικού Δικαίου, σε υπερασπίσιμο, σεβαστό και οικουμενικό αγαθό τόσο σε καιρό ειρήνης, όσο και κατά τη διάρκεια ενόπλων συρράξεων. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, επεξεργαζόμαστε λύσεις για την προώθηση και ενίσχυση των παραδοσιακών τρόπων εθελοντισμού με καινοτόμες πρακτικές προσφέροντας ένα ευρύ φάσμα ευκαιριών εθελοντισμού σε παιδιά, εφήβους και νέους· ιδίως εκεί όπου η ελλιπής εκπροσώπηση αντανακλά και την ενδεχόμενη μελλοντική αλλαγή στην τοπική κοινότητα.

Μία, όμως, από τις πιο καινοτόμες δράσεις μας είναι η προστασία της υγείας και της ζωής μέσα από την εκπαίδευση. Η εκπαίδευση από συνομηλίκους αποτελεί πρωταρχική μέθοδο ευαισθητοποίησης των πολιτών, ενώ, παράλληλα, η εφαρμογή προγραμμάτων για την κοινωνική αποδοχή των λεγόμενων «διαφορετικών» πληθυσμιακών ομάδων είναι για εμάς, μια άσκηση συμπερίληψης των πολιτών και όχι απλώς μια παραχώρηση «ανεκτικότητας» απέναντι στην ετερότητα. Αντίστοιχη προτεραιότητα έχει δοθεί και στην εκπαιδευτική εφαρμογή των προγραμμάτων προστασίας του περιβάλλοντος. Πρόκειται για μια γέφυρα μεταξύ κλιματικής αλλαγής και εκπαίδευσης για τη μείωση του κινδύνου καταστροφών, με έμφαση σε μια νέα ισορροπία και ανθεκτικότητα του ενιαίου οικοσυστήματος (φύσης και ανθρώπου).

Βασικό κλειδί της προσπάθειάς μας είναι η συμμετοχή των νέων ανθρώπων. Μέρος της δυναμικής «καμπάνιας εθελοντισμού» αποτελεί η παγκόσμια συνεργασία των ηλικιακών ομάδων της νεότητας, στο πλαίσιο της αγωνιστικής άμιλλας και της αποτελεσματικής εθελοντικής δράσης. Υπολογίζουμε στις νέες και στους νέους όχι μόνο επειδή έχουν αυξημένα ανακλαστικά για τα σύγχρονα προβλήματα, αλλά και επειδή έχουν καινούργιες ευαισθησίες. Αλλά δεν ξεχνάμε και τις παλαιότερες γενιές· ούτε και τα ηρωικά θύματα του κοινού μας αγώνα. Στον καιρό των επάλληλων κρίσεων (οικονομική κρίση, πανδημική κρίση, κλιματική κρίση, ενεργειακή κρίση, εμπόλεμη ανθρωπιστική κρίση), η κοινότητά μας εξακολουθεί να αποδίδει τιμή στον κάθε ένα «ανώνυμο» εθελοντή, που θυσίασε – και μπορεί να θυσιάσει ξανά – έως και τη ζωή του, στην υπηρεσία του ανθρώπου, ως παρακαταθήκη και αέναη υπόσχεση της τελικής αναγωγής του «εγώ» στο «εμείς». Ευτυχώς, όμως, για εμάς, δεν υπάρχουν «ανώνυμοι». Τους θυμόμαστε – και θα τους θυμόμαστε – όλους και όλες με τα ονόματά τους.

«ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΒΙΟΛΟΓΙΑ ΕΜΑΘΑ ΝΑ ΑΦΗΝΩ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΤΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΜΟΥ»

ΤΖΩΡΤΖΙΝΑ ΜΑΔΑΡΟΥ

ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ, ΕΚΠΑ
& ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗΝ ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΑΤΡΑΚΑ

Η Τζωρτζίνα Μαδαρού είναι απόφοιτος του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών. Βρίσκεται στο τέλος των μεταπτυχιακών της σπουδών στην Ωκεανογραφία και τη διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Ερευνητικά ασχολείται με την εξάπλωση των μεδουσών στις ελληνικές θάλασσες.

Κυρία Μαδαρού, οι πρώτες σας σπουδές ήταν στο τμήμα Βιολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών. Ποια η εμπειρία σας από τις σπουδές αυτές; Τι αποκομίσατε;

Σίγουρα η εμπειρία μου στο Πανεπιστήμιο Πατρών ήταν συναρπαστική! Στη σχολή έρχεσαι σε επαφή με ένα ευρύ φάσμα πεδίων μελέτης και έρευνας. Ασχολείσαι με μεγάλους οργανισμούς, όπως ο άνθρωπος, αλλά και με τόσο μικροσκοπικούς, όπως τα βακτήρια. Επιπλέον, ασχολείσαι με την ανατομία και τη φυσιολογία, εμβαθύνεις στο κυτταρικό και μοριακό επίπεδο, ασχολείσαι με τη ζωή στη θάλασσα, αλλά και στην έρημο. Γενικά έχεις τη δυνατότητα να καταπιαστείς με τα πάντα! Είναι μια επιστήμη, η οποία σε βοηθά να κατανοήσεις πώς λειτουργεί ο κόσμος γύρω σου, αλλά παράλληλα δημιουργεί και πολλά ερωτήματα, δίνοντας τροφή για σκέψη. Εγώ προσωπικά μέσα από τη Βιολογία έμαθα να σκέφτομαι πιο ανοιχτά και κριτικά, καθώς επίσης να αφήνω ελεύθερη τη φαντασία μου. Χάρη στα εργαστήρια έγινα σίγουρα πιο οργανωτική, παρατηρητική, υπομονετική και πιο αποτελεσματική στην επίλυση προβλημάτων.

Είστε στο τέλος των μεταπτυχιακών σας σπουδών, ποιο είναι το αντικείμενο; Τι αφορά η μεταπτυχιακή σας εργασία;

Το αντικείμενο είναι η Ωκεανογραφία και η διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Θέμα της μεταπτυχιακής μου εργασίας είναι η διερεύνηση των πληθυσμιακών εξάρσεων μεδουσών στον Κορινθιακό κόλπο που παρατηρήθηκαν από το 2016 μέχρι και το 2018, καθώς ακόμη δεν έχει εξακριβωθεί γιατί εμφανίστηκαν ξαφνικά, διατηρήθηκαν για 2 χρονιές και έπειτα εξαφανίστηκαν πάλι ξαφνικά!

Υπάρχει κάποιος ωκεανογράφος που ξεχωρίζετε και θαυμάζετε για την πορεία του;

Η Sylvia Earle! Είναι ωκεανογράφος, εξερευνήτρια της National Geographic Society in Residence, συγγραφέας, λέκτορας και διευθύντρια πολλών οργανισμών, γνωστή για την έρευνά της στα θαλάσσια φύκια και για τα βιβλία και τα ντοκιμαντέρ που σχεδίασε με σκοπό την ευαισθητοποίηση του κοινού. Μια θρυλική εξερευνήτρια της δεκαετίας του '60, η οποία έζησε κάτω από το νερό για μια εβδομάδα, περπάτησε στον πυθμένα της θάλασσας σε βάθος (ρεκόρ) 381 μέτρων και διηύθυνε περισσότερες από 50 αποστολές στον ωκεανό. Γι' αυτό αποκαλείται άλλωστε και ως "Her Deepness"!

Θεωρείτε ότι η ωκεανογραφία είναι ένας κλάδος που έχει μέλλον στην Ελλάδα;

Ναι, διότι η Ελλάδα είναι μια χώρα που έχει άμεση επαφή με τη θάλασσα, καθώς έχει τεράστια ακτογραμμή και νησιωτικό χαρακτήρα. Σημαντικό είναι, επίσης, να τονίσουμε ότι διανύουμε μια περίοδο μεγάλης οικολογικής κρίσης, ενώ παράλληλα υπάρχει έλλειψη καταρτισμένων στελεχών σε θέματα θαλάσσιων επιστημών που θα μπορούν να ασχοληθούν με τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων μέσω της αιφόρου ανάπτυξης και της προστασίας του θαλάσσιου οικοσυστήματος.

Τι ερευνητικά σχέδια έχετε για το μέλλον;

Θα ήθελα να εστιάσω ακόμα πιο πολύ στο θέμα των μεδουσών, μιας και τις τελευταίες χρονιές τις έχουμε δει να κατακλύζουν κάποιες θάλασσές μας. Αποτελούν ένα μείζον θέμα, αφού προκαλούν προβλήματα στην υγεία του ανθρώπου, στον τουρισμό και την τοπική οικονομία.

Τι θα συμβουλευάτε τους φοιτητές του Πανεπιστημίου μας που θέλουν να ακολουθήσουν τον κλάδο της βιολογίας και της ωκεανογραφίας;

Θα έλεγα να μην παραλείψουν την πτυχιακή εργασία. Μπορεί να επιλέξει κανείς βέβαια να δώσει μαθήματα έναντι της πτυχιακής. Όμως, γιατί να χάσεις την ευκαιρία να οργανώσεις το δικό σου πείραμα και να μάθεις πώς να στέκεσαι μόνος σου στον χώρο του εργαστηρίου; Ακόμη, σίγουρα θα τους συμβούλευα να επιλέξουν μαθήματα στα οποία γίνονται εκδρομές, οι οποίες είναι δωρεάν, καθώς αποτελούν τμήμα των εργαστηριακών ασκήσεων. Σε αυτές τις εκδρομές επισκέπτεσαι περιοχές, τις οποίες ενδεχομένως να μην είχες την ευκαιρία να δεις αλλιώς, βλέπεις και κάνεις πράγματα τα οποία σε βελτιώνουν ως επιστήμονα και άνθρωπο. Είναι απίστευτη εμπειρία!

«ΕΙΤΕ ΩΣ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΗΣ ΕΙΤΕ ΩΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ ΜΟΝΟ ΑΝ ΕΙΣΑΙ ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΠΡΟΧΩΡΑΣ ΜΠΡΟΣΤΑ».

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΠΑΝΑΤΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΗΝ ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΑΤΡΑΚΑ

Ο Βαγγέλης Παναγιωτόπουλος είναι απόφοιτος του τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών. Αυτό το διάστημα συμμετέχει ως ηθοποιός στη θεατρική παράσταση Φάυστα του Μποστ με τη θεατρική ομάδα Ρωγμή. Επιπλέον, είναι συγγραφέας και σκηνοθέτης, καθώς επίσης διαθέτει τη δική του θεατρική ομάδα Εξόριστοι στο σανίδι.

Ως απόφοιτος πλέον του τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου μας, ποιες στιγμές θα ξεχώριζες από την εμπειρία αυτή;

Από στιγμές θα ξεχώριζα τη μεγάλη φιλία με τη συμφοιτήτριά μου Άρτεμη Λαγού, η οποία γεννήθηκε στο τρίτο έτος σπουδών μου, όταν ήρθαμε κοντά. Επίσης, θα ξεχώριζα τις προφορικές παρουσιάσεις σε διάφορα μαθήματα. Ήταν μια εμπειρία μοναδική. Είχε απ' όλα: ενθουσιασμό, άγχος, κόπο, όμως ήταν μια πρόκληση, την οποία ήθελα. Συγκεκριμένα, ήθελα να εκτεθώ, να σηκωθώ ενώπιον των συμφοιτητών μου και να μιλήσω για θέματα, τα οποία είχα ψάξει, για θέματα, τα οποία με ενδιέφεραν ιδιαίτερος ερευνητικά. Από όλες τις παρουσιάσεις ξεχωρίζω αυτή στο τέταρτο έτος στο μάθημα "Φιλοσοφία-Αριστοτέλης" του κυρίου Ράγκου με θέμα "Τα τρία είδη φιλίας στον Αριστοτέλη". Την παρουσίασα με την Άρτεμη Λαγού και τον Δημήτρη Βασιλόπουλο. Ήμασταν τρεις φίλοι, οι οποίοι θα μιλούσαν για τη φιλία. Ο κύριος Ράγκος μάς φώναζε "η ομάδα της φιλίας". Ήταν μια ρομαντική στιγμή! Επιπλέον, δεν θα μπορούσα να μην ξεχωρίσω από τα φοιτητικά χρόνια τις θεατρικές παραστάσεις, τις οποίες ανέβασα με τη θεατρική ομάδα, την οποία ίδρυσα όταν ήμουν πρώτο έτος. Από τα τρία δικά μου έργα, τα οποία έχω ανεβάσει, ξεχωρίζω το τελευταίο με τίτλο "Στρέβλωση". Ήταν ένα κοινωνικό δράμα, με μελανά χρώματα, το οποίο έφερε όλους τους προβληματισμούς μου, τις ανησυχίες, τους φόβους, τις ιδέες μου για τα "στρεβλώς κείμενα" της κοινωνίας στην οποία ζω. Η καλή μου φίλη Άρτεμις με συνόδευσε και σε αυτό μου το ταξίδι συμμετέχοντας ως ηθοποιός.

Έχεις ιδρύσει μία θεατρική ομάδα ήδη από τότε που ήσουν φοιτητής ονόματι "Εξόριστοι στο σανίδι". Μίλησέ μας γι' αυτή την κίνησή σου. Ήταν τότε που ένιωσες πρώτη φορά ότι έχεις μία καλλιτεχνική κλίση;

Ήδη από το σχολείο είχα αισθανθεί να με έλκει η γραφή. Στο μάθημα της Λογοτεχνίας και της Έκθεσης θυμάμαι χαρακτηριστικά ότι ανυπομονούσα να διαβάσω τις εργασίες μου, τις οποίες γέμιζα με τα συναισθήματά μου, τις ιδέες και τα βιώματά μου. Ήθελα να ακουστούν, να εκφραστούν, να βρουν διέξοδο, καθώς οι ευαίσθητες κεραιές μου ήταν επιρρεπείς στο να συγκεντρώνουν πολλά ερεθίσματα, τα οποία έπρεπε να διοχετευτούν προς τα έξω. Ό,τι μένει ανέκφραστο, δεν κάνει και πολύ καλό... Στο Λύκειο άρχισα να πειραματίζομαι με τη θεατρική γραφή, αποσπάσματα μόνο, τίποτα ολοκληρωμένο και δομημένο. Συμμετείχα και σε θεατρικές παραστάσεις του σχολείου, οπότε το μικρόβιο υπήρχε από τότε. Φτάνοντας στα 18 μου ήξερα ότι ήθελα να φτιάξω τη δική μου ομάδα, όπου θα εκφράζω τα δικά μου κείμενα, με τη δική μου σκηνοθεσία. Όλο αυτό ήταν δύσκολο, ήθελε

πολλή ευθύνη, οργάνωση, γνώση, θάρρος, τα οποία δεν διέθετα εξαρχής, τα ανέπτυξα με τον χρόνο. Είχα λοιπόν έτοιμο ένα κείμενο μυθολογικού περιεχομένου (ως λάτρης της μυθολογίας από μικρός) κι έτσι είπα “θα το τολμήσω”. Μάζεψα μερικούς φίλους και φοιτητές που τους άρεσε το κείμενο και ξεκινήσαμε πρόβες. Η ομάδα με δική μου πρόταση ονομάστηκε “Εξόριστοι στο σανίδι”, γιατί ακριβώς έτσι ένιωθα: ένας εξόριστος, ο οποίος μπορεί να βρει λευτεριά στο σανίδι.

Είσαι θεατρικός συγγραφέας, σκηνοθέτης και ηθοποιός. Ποια από τις τρεις ιδιότητες πιστεύεις σε εκφράζει περισσότερο και γιατί;

Κομβική ερώτηση. Η αλήθεια είναι ότι το σύνολο αυτών των τριών ρόλων (συγγραφέας-σκηνοθέτης-ηθοποιός) με κάνει να νιώθω μια δημιουργική πληρότητα. Γι’ αυτό και έφτιαξα την ομάδα, γιατί μου επιτρέπει αυτήν την τριάδα. Είναι μια ελευθερία απόλυτη, όπως κι ευθύνη απόλυτη, να γράφεις το έργο που θες, να το σκηνοθετείς και να συμμετέχεις κι ως ηθοποιός. Όμως αυτοί οι τρεις ρόλοι έχουν διαφορετική αξία στην καρδιά μου. Ο πρώτιστος θεωρώ είναι η συγγραφή. Αυτός ο πόθος στέκεται πιο ψηλά από τους άλλους δύο: να γράφω, να φτιάχνω το δικό μου σύμπαν με τα δικά μου υλικά. Μετά έρχεται η σκηνοθεσία: το να ζωντανεύεις όλον αυτόν τον γραπτό κόσμο. Και τέλος η ηθοποιία: το να συμμετέχω με έναν ρόλο σε όλο αυτό το παραμύθι, γιατί τη μαγεία παραμυθιού έχει για μένα η σκηνή. Θεωρώ ότι μεγαλύτερη έφεση και ικανότητα έχω στη γραφή και τη σκηνοθεσία. Όμως το να βρίσκομαι στο σανίδι είναι για μένα σχεδόν εξίσου σημαντικό. Είναι στοίχημα, να είμαι κι εγώ ένας από τους ηθοποιούς. Είναι εύκολο να καθίσω πίσω από τη σκηνή και να παραγγέλνω στους ηθοποιούς τι θέλω ως σκηνοθέτης. Είναι δύσκολο όμως (και πανέμορφο) να είμαι κι εγώ ένας υπό δοκιμασία ηθοποιός δίπλα στους άλλους. Θέλει πειθαρχία και άφεση μαζί. Νομίζω κυνηγάω πολύ το υποκριτικό σκέλος για λόγους δραματοθεραπείας. Το να σταθείς στη σκηνή απαιτεί ελευθερία, σωματική και πνευματική. Η ελευθερία είναι το ζητούμενό μου. Πρέπει να δουλέψω για αυτή την ελευθερία, δεν μου δίνεται έτοιμη, αλλά στο τέλος η απόλαυση της είναι λυτρωτική, αναπτερωτική για τη ψυχή μου.

Ποια είναι τα κλειδιά θεωρείς για να πετύχει κανείς στον κλάδο αυτόν;

Τα κλειδιά για να πετύχει κανείς σε αυτόν τον κλάδο είναι κοινά και με άλλους κλάδους: πείσμα, εργατικότητα, προσοχή στη λεπτομέρεια, καλοί δάσκαλοι, το να θες να πηγαίνεις σε ένα επόμενο επίπεδο. Το πιο σημαντικό κλειδί, όμως, για να αισθάνεσαι πραγματικά γεμάτος κι ευτυχής στον κλάδο αυτόν είναι να κάνεις πράγματα, τα οποία εκφράζουν την ιδεολογία σου και τον βαθύτερο εαυτό σου. Μια φορά μου είχε τύχει να ανεβάσω ένα έργο, το οποίο κατά το ήμισυ το είχα γράψει καταναγκαστικά, για να συνεχίσει η ομάδα να κάνει παραστάσεις. Δεν το ένιωθα εκατό τοις εκατό βγαλμένο από την ψυχή μου. Το ανεβάσαμε και δεν ένιωσα γεμάτος, όπως είχα νιώσει με τη “Στρέβλωση”. Αυτό το λάθος δεν θα το επαναλάβω ποτέ.

Ως ηθοποιός συμμετέχεις αυτή την άνοιξη στη Φάυστα του Μποστ. Ποια η εμπειρία σου ως μέλος του θιάσου; Τι αποκόμισες από τη συνεργασία αυτή;

Η εμπειρία μου από την παράσταση Φάυστα του Μποστ είναι πολύ όμορφη! Γνώρισα έναν καινούριο, πολύ ιδιαίτερο συγγραφέα. Θέλω να τον ψάξω περισσότερο, να διαβάσω κι άλλα του έργα. Ο σουρεαλισμός του, οι καρικατουρίστικοι χαρακτήρες του με διασκέδασαν, αλλά και με προβλημάτισαν, καθώς ο Μποστ εκφράζει πολλά μηνύματα μέσα από αυτήν τη φαινομενικά ανώδυνη φόρμα. Ο δικός μου ρόλος είναι ένας 17χρονος, απερίσκεπτος, χωρίς κριτική αντίληψη, ένα εκκολαπτόμενο φασιστόπουλο της σχολής “Πατρίς-Θρησκεία-Οικογένεια”, ένα έρμαιο των γονιών του που τον προορίζουν για παντρεία και αποφασίζουν αυτοί για αυτόν. Πρώτη φορά έχω κληθεί να υποδυθώ έναν τέτοιο ρόλο και τον απολαμβάνω πολύ, γιατί είναι ένας ρόλος πολύ κόντρα με εμένα.

Έχεις κάποια σχέδια για το μέλλον;

Τα κοντινά μου σχέδια είναι να κάνω μεταπτυχιακό στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών της Πάτρας και να ξεκινήσω από Σεπτέμβρη τη νέα μου θεατρική παράσταση, την οποία γράφω αυτόν τον καιρό.

Τι θα συμβούλευες τους φοιτητές του Πανεπιστημίου Πατρών που θέλουν να ακολουθήσουν μία καλλιτεχνική καριέρα;

Είναι ένας δύσκολος κλάδος βιοποριστικά. Εγώ προσωπικά δεν θα μπορούσα να ασχολούμαι με την Τέχνη ως κύριο επάγγελμά μου. Η Τέχνη θέλω να με ξεκουράζει, να με ταξιδεύει, να δίνει χώρο στην καρδιά μου κι αν την έβαζα ως κύριο επάγγελμα θα μου λειτουργούσε αντίστροφα, θα με άγχωνε και θα με έκανε να σκέφτομαι περισσότερο τα χρήματα παρά τη δημιουργική έκφραση. Οπότε εγώ την έχω στη ζωή μου ως απαραίτητο συμπλήρωμα, ως χόμπι, το οποίο με αναζωογονεί. Είτε ως ερασιτέχνης είτε ως επαγγελματίας μόνο αν είσαι ερωτευμένος με την Τέχνη προχωράς μπροστά.

IGEM PATRAS: ΕΝΑ ΟΜΟΡΦΟ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΣΥΝΘΕΤΙΚΗΣ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΚΑΛΛΙΟΠΗ-ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΓΙΑΝΤΣΗ

MARINA ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ IGEM PATRAS

Ο διαγωνισμός iGEM (International Genetically Engineered Machine) είναι ένας διεθνής διαγωνισμός Συνθετικής Βιολογίας που ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2003 από το Τεχνολογικό Ίδρυμα Μασαχουσέτης (MIT). Ως στόχο έχει να δώσει τη δυνατότητα σε φοιτητές να ανακαλύψουν και να εξερευνήσουν νέες εφαρμογές της Συνθετικής Βιολογίας για την επίλυση καίριων προβλημάτων του 21ού αιώνα.

Το 2004 συμμετείχαν 5 ομάδες, από τότε όμως ο αριθμός των συμμετεχόντων αυξάνεται προοδευτικά. Πλέον, κάθε χρόνο περισσότερες από 300 ομάδες φοιτητών και μαθητών συμμετέχουν στον διαγωνισμό, ο οποίος διοργανώνεται από τον μη κερδοσκοπικό οργανισμό International Genetically Engineered Machine (iGEM) Foundation.

Οι συμμετέχοντες καλούνται να εξερευνήσουν τον μαγικό κόσμο της Συνθετικής Βιολογίας και κατόπιν να παρουσιάσουν το ερευνητικό τους έργο, το οποίο οφείλει όχι μόνο να ικανοποιεί τις ανάγκες και τις απαιτήσεις των σύγχρονων κοινωνιών αλλά να συμβάλλει ταυτόχρονα και στην ενίσχυση και την πρόοδο αυτών. Παράλληλα, οι συμμετέχοντες μέσα από την τριβή της εργασίας τους με διεπιστημονικές ομάδες καλλιεργούν το πνεύμα συνεργασίας τους και να διευρύνουν τους πνευματικούς και επαγγελματικούς τους ορίζοντες. Για τον σκοπό αυτό υλοποιείται ενδεδειγμένη εργαστηριακή έρευνα, η οποία συνοδεύεται με εξωστρεφείς δράσεις, ώστε η ομάδα να επικοινωνήσει το επιστημονικό της έργο και την τεχνολογική της καινοτομία. Εθελοντικές επιστημονικές ομάδες, λοιπόν, από όλο τον κόσμο καλούνται να επιλύσουν προβλήματα της καθημερινότητας, αξιοποιώντας τεχνικές της Μοριακής Βιολογίας, μέσα σε κλίμα ευγενούς άμιλλας και πολιτισμικής ποικιλομορφίας. Κοινός γνώμονας όλων των ομάδων η υλοποίηση των «17 Στόχων Αειφόρου Ανάπτυξης». Επιπλέον, για κάθε ομάδα που συμμετέχει υπάρχουν και διάφορα βραβεία και μετάλλια.

Πιο συγκεκριμένα, το iGEM έχει ξεκινήσει μία συντονισμένη προσπάθεια για την επίτευξη των «Στόχων Αειφόρου Ανάπτυξης» (SDGs) που τέθηκαν από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ). Μέσα από την επίτευξη

των στόχων αυτών θα επιλυθούν σύγχρονα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα. Οι ομάδες αλλά και κάθε Ενεργός Πολίτης θα αναλάβει δράση, έως και το 2030, έτσι ώστε να οδηγηθούμε σε έναν καλύτερο κόσμο, πιο ειρηνικό, απαλλαγμένο από την απειλή της κλιματικής αλλαγής και βασισμένο στις αρχές βιώσιμης ανάπτυξης. Οι iGEMers, λοιπόν, εργάζονται για να επιλύσουν –με σύμμαχο τις εφαρμογές της Συνθετικής Βιολογίας– ένα σύνολο κρίσιμων παγκόσμιων προβλημάτων όπως η έλλειψη νερού και τροφής· η ενεργειακή κρίση· η ρύπανση και οι ανίατες ασθένειες. Χιλιάδες άνθρωποι συνεργάζονται για την επίλυση αυτών των καιρίων ζητημάτων. Τα αποτελέσματα του κάθε πρότζεκτ παρουσιάζονται από τις ομάδες στον τελικό του διαγωνισμού, ο οποίος φέτος θα πραγματοποιηθεί στο Παρίσι.

Η ομάδα iGEM Patras

Η ομάδα iGEM Patras συστάθηκε το 2020 και έχει ως βάση της το εργαστήριο Φαρμακογονιδιωμικής και Εξατομικευμένης Θεραπείας του Τμήματος Φαρμακευτικής. Η πρώτη συμμετοχή της ομάδας ήταν το πρότζεκτ “Hippocrates”, το οποίο είχε ως στόχο να ερμηνεύσει την έντονη δυσανεμία των ασθενών αναφορικά με τις παρενέργειες της χορηγούμενης θεραπείας. Πιο συγκεκριμένα, οι θεράποντες ιατροί πριν τη χορήγηση ενός φαρμάκου, λάμβαναν υπόψη τους το ιστορικό του ασθενούς καθώς και τα ιδιόμορφα χαρακτηριστικά του, ώστε να γίνει επιλογή του καταλληλότερου φαρμάκου καθώς και του δοσολογικού σχήματος. Ένας παράγοντας ωστόσο που δεν λαμβανόταν υπόψη ήταν αυτός που κάνει κάθε άνθρωπο μία μοναδική περίπτωση ασθενούς, δηλαδή το DNA του!

Θέλοντας, λοιπόν, να επαναπροσδιορίσει τον τρόπο χορήγησης φαρμάκων, η ομάδα iGEM Patras προχώρησε στην ανάπτυξη ενός φορητού διαγνωστικού εργαστηρίου Μοριακής Βιολογίας με στόχο τον εύκολο και ακριβή προσδιορισμό της απαιτούμενης δόσης στατινών. Οι στατίνες αποτελούν μια κατηγορία φαρμάκων που χορηγούνται σε ασθενείς που πάσχουν από καρδιαγγειακά νοσήματα, τα οποία αποτελούν και την πρώτη αιτία θανάτου στις αναπτυγμένες χώρες. Έτσι, συνδυάζοντας την Φαρμακογονιδιωμική με την Τεχνητή Νοημοσύνη (Α.Ι.) δημιούργησε μια web-based εφαρμογή η οποία συνέβαλε στην υποβοήθηση των ιατρών για τη δημιουργία ενός εξατομικευμένου δοσολογικού σχήματος για κάθε ασθενή, στηριζόμενοι βέβαια πάντα και στο γενετικό του υπόβαθρο.

Πέρυσι, το 2021, η ομάδα συμμετείχε στον διαγωνισμό με το πρότζεκτ “PGasus” το οποίο αφορούσε την ταυτοποίηση και τον χαρακτηρισμό γενετικών παραλλαγών σχετικών με την Φαρμακογονιδιωμική και τη χρήση μικρής φορητής συσκευής Αλληλούχησης Νέας Γενιάς (MinION). Στόχος του πρότζεκτ ήταν η μείωση των ανεπιθύμητων ενεργειών από διάφορες κατηγορίες φαρμάκων. Ειδικότερα, χαρακτηρίστηκαν μέσω in vitro δοκιμών παραλλαγές που αφορούσαν την δραστηριότητα 2 ενζύμων της οικογένειας P450 (CYP2D6 και των CYP2C19), τα οποία συμμετέχουν στον μεταβολισμό πολλών φαρμάκων, όπως οπιοειδή, αναλγητικά, αντικαταθλιπτικά, αντιψυχωσικά και χημειοθεραπευτικά. Επίσης, για να μελετηθούν καλύτερα οι μηχανισμοί της αλληλεπίδρασης των υποστρωμάτων με τα ένζυμα αυτά χρησιμοποιήθηκαν μέθοδοι μοριακής προσομοίωσης, όπως το Docking.

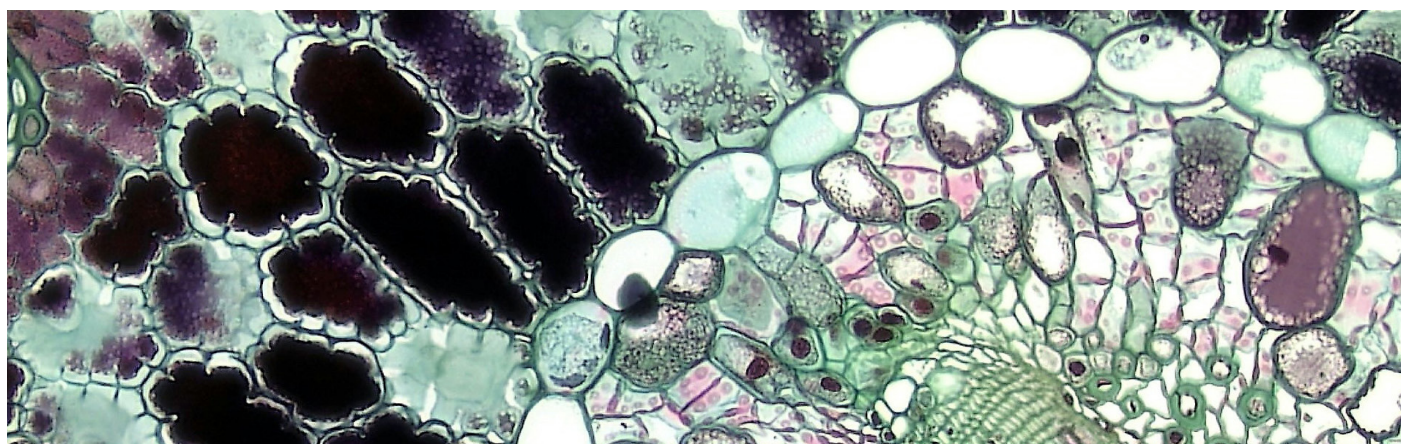
Φέτος, το πρότζεκτ «PAGGAIA» πήρε το όνομά του από την υπερήπειρο που δημιουργήθηκε πριν από περίπου 335 εκατομμύρια χρόνια κατά την ύστερη Παλαιοζωική και πρώιμη Μεσοζωική εποχή. Βασικός πυλώνας του πρότζεκτ είναι η Γεωργία Ακριβείας στόχος της οποίας γενικά είναι η βελτίωση της γεωργικής παραγωγής. Η Γεωργία Ακριβείας αποτελεί ένα σύστημα διαχείρισης αγροτεμαχίων, σύμφωνα με το οποίο μπορούν να εφαρμοστούν διαφορετικά επίπεδα εισροών σε περιοχές του αγρού, ανάλογα με το δυναμικό παραγωγής και τις εδαφοκλιματικές συνθήκες. Μάλιστα, τα τελευταία χρόνια τα Μη Επανδρωμένα Αεροσκάφη (Drones) και οι διάφορες εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης ενσωματώθηκαν στη γεωργία ακριβείας, βοηθώντας έτσι στον στοχευμένο υπολογισμό παραμέτρων όπως η ποσότητα της οργανικής ύλης, καθώς και τα επίπεδα υγρασίας, μεταλλικών στοιχείων και pH του εδάφους σε μια συγκεκριμένη τοποθεσία ενός χωραφίου και στη συνέχεια η εξειδικευμένη επέμβαση στις παραμέτρους αυτές.

Το πρότζεκτ «PAGGAIA» συνδυάζει την μεταγονιδιωματική (Metagenomics) με τη μηχανική μάθηση (Machine Learning) και την τεχνητή νοημοσύνη (Artificial Intelligence). Η Γονιδιωματική έχει αναδειχθεί ως θεμελιώδης κλάδος για τον προσδιορισμό της μικροχλωρίδας του εδάφους. Αυτό κατέστη δυνατό χάρη τη χρήση της Μεταγονιδιωματικής (Metagenomics), βακτηριακών και μυκητιακών ειδών χρησιμοποιώντας Αλληλούχηση Επόμενης Γενιάς (NGS). Ως εκ τούτου, αυτές οι πληροφορίες μπορούν να ληφθούν υπόψη όταν γίνονται συστάσεις για τη βελτίωση του εδάφους, χρησιμοποιώντας ενσωματωμένα εργαλεία υποστήριξης αποφάσεων που βασίζονται στην τεχνητή νοημοσύνη (A.I.).

Η ομάδα μας, λοιπόν, θα συμβουλεύσει κατάλληλα τους αγρότες και θα βελτιστοποιήσει παράλληλα την ποιότητα του εδάφους χρησιμοποιώντας γενετικά τροποποιημένους μικροοργανισμούς με απώτερο σκοπό τη βελτιστοποίηση της καλλιέργειας. Συνοπτικά, αυτό θα προσπαθήσουμε να το πετύχουμε μέσα από τα παρακάτω βήματα: πρώτον, με τη χρήση drones, τα οποία με την ευελιξία και προσβασιμότητα που διαθέτουν θα χαρτογραφούν χωράφια με καλλιέργειες ντομάτας και καλαμποκιού και θα συλλέγουν δεδομένα και παραμέτρους από τα διάφορα στάδια της ανάπτυξής τους, όπως ήδη αναφέρθηκε. Ταυτόχρονα, θα αναλύουμε, αρχικά φυσιολογικά, και κατόπιν μεταγονιδιωματικά δείγματα από το έδαφος και τις καλλιέργειες αυτές. Και τέλος θα μετρήσουμε και θα προσαρμόσουμε στην επιθυμητή τιμή τη περιεκτικότητα του λυκοπενίου στις καλλιέργειες – μιας και αυτό αποτελεί βασικό αντιοξειδωτικό των υπερτροφών.

Ακολουθήστε μας κι εσείς στο ταξίδι μας προς το Παρίσι, διερευνώντας μαζί μας τις δυνατότητες της Συνθετικής Βιολογίας!

«Καλός ταξιδιώτης είναι αυτός που δεν ξέρει πού πάει.
Ο τέλειος ταξιδιώτης είναι εκείνος που δεν ξέρει από πού έρχεται.»

Λιν Γιουτάνγκ (1895-1976)

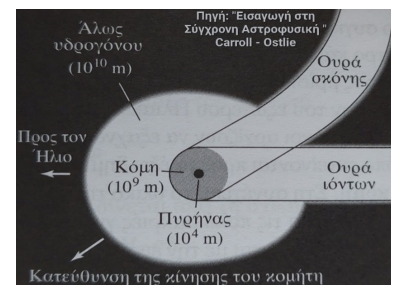
Κρατώντας αυτό το μήνυμα από τον Κινέζο φιλόσοφο, θα σταθούμε στους ταξιδιώτες που υπάρχουν εκεί έξω στο διάστημα. Αυτοί είναι οι κομήτες, που ευτυχώς για εμάς το γνωμικό δεν τους αντιπροσωπεύει, διότι αν δεν γνωρίζουμε πάντα από πού ακριβώς έρχονται, τουλάχιστον γνωρίζουμε με μεγάλη ακρίβεια που κατευθύνονται.

Ας το πιάσουμε από την αρχή, διερευνώντας αυτά τα ουράνια σώματα. Το 1950 ο Fred Whipple πρότεινε το μοντέλο της «βρώμικης χιονόμπαλας», που εξηγούσε τα περισσότερα από τα φυσικά χαρακτηριστικά των κομητών. Έτσι, αυτή η χιονόμπαλα αποτελεί τον πυρήνα του κομήτη με διάμετρο μέχρι τα 10 km. Αυτός αποτελείται από πάγους μέσα στους οποίους υπάρχουν κόκκοι σκόνης. Ερχόμενος από τις άκρες του Ηλιακού μας Συστήματος προς τα μέσα, σε θερμότερες περιοχές, οι πάγοι εξαχνώνονται και η σκόνη και τα αέρια που απελευθερώνονται δημιουργούν ένα νέφος διαμέτρου 109 m που λέγεται κόμη. Στη συνέχεια, αυτό το υλικό αλληλεπιδρά με το ηλιακό φως και τον ηλιακό άνεμο και παράγει τις πολύ μακριές ουρές που φτάνουν σε μήκος τα 150 εκατ. km. Ενώ, πιο πρόσφατα γνωρίζουμε πως υπάρχει και η άλως υδρογόνου που περιλαμβάνει την κόμη και μπορεί να έχει διάμετρο της τάξης των 1010 m. Καθώς ο κομήτης απομακρύνεται από το εσωτερικό Ηλιακό Σύστημα, η θερμοκρασία μειώνεται, το ίδιο συνεπώς και ο ρυθμός εξάχνωσης. Η δραστηριότητα του κομήτη δεν σταματά ολοκληρωτικά και παρουσιάζει μικρές εξάρσεις, καθώς η θερμότητα από τον Ήλιο διέρχόμενη από τον πυρήνα απελευθεώνει πτητικές ουσίες.

Από τι όμως αποτελούνται αυτές οι πέτρες; Πλήθος αποστολών έχει αναδείξει πως υπάρχει πληθώρα από άτομα, μόρια και ιόντα. Όπως είπαμε, αν και οι περισσότεροι κομήτες που έρχονται στο εσωτερικό του Ηλιακού μας Συστήματος χάνουν ένα μέρος της μάζας τους λόγω της εξάχνωσης του υλικού τους, άλλοι κομήτες, όταν έρχονται στο «περιήλθε τους» (την κοντινότερη απόσταση της τροχιάς τους από τον Ήλιο), μπορούν να υποστούν μεγαλύτερες μεταβολές. Δεν έχουν λείψει και περιπτώσεις, όπως με τον κομήτη SOHO-6, ο οποίος έκανε μία «βουτιά» μέσα στον Ήλιο!

Τους κομήτες με βάση τις τροχιακές τους περιόδους, δηλαδή τον χρόνο που χρειάζονται για να εκτελέσουν την τροχιά τους, τους χωρίζουμε σε κομήτες μικρής ή βραχείας περιόδου και σε κομήτες μεγάλης ή μακράς περιόδου. Οι μεν πρώτοι έχουν τροχιακές περιόδους μικρότερες των 200 ετών, όπως ο κομήτης του Halley με περίοδο 75 έτη, ενώ οι δεύτεροι μπορούν να φτάσουν μέχρι και 1 εκατομμύριο χρόνια, όπως ο κομήτης Neowise που ήταν το 2020 ορατός από τη Γη και θα μας επισκεφθεί ξανά σε 6.800 χρόνια περίπου.

Το 1950 ο Jan Oort κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι κομήτες μακράς περιόδου προέρχονται από μία μακρινή συγκέντρωση πυρήνων κομητών που σήμερα ονομάζεται νέφος του Oort. Αν και το νέφος αυτό δεν έχει παρατηρηθεί, η ύπαρξή του θεωρείται βέβαιη! Έτσι λοιπόν, αυτό το απόθεμα από περίπου 1012 – 1013 σώματα σε απόσταση 3.000 AU - 100.000 AU (1 AU = 150 εκατ. χλμ) έχει μία συνολική μάζα που φτάνει αυτή της Γης (5,9 × 1024 kg). Το εσωτερικό νέφος του Oort (αποστάσεις μεταξύ 3.000 AU και 20.000 AU) είναι ελαφρώς γύρω από μια περιοχή που λέγεται εκλειπτική, ενώ το εξωτερικό νέφος του Oort (αποστάσεις μεταξύ 20.000 AU και 100.000 AU) έχει σχεδόν σφαιρική κατανομή από πυρήνες κομητών. Οι κομήτες του νέφους πιθανότατα δεν σχηματίστηκαν στη θέση αυτή. Μάλλον είναι αρχαία πλανητοειδή που συγκεντρώθηκαν γύρω από την εκλειπτική πλησίον του Ουρανού και του Ποσειδώνα και μετά από πολλές βαρυτικές αλλη-

λεπιδράσεις με τους πλανήτες οι πυρήνες εκτοξεύθηκαν απομακρυνόμενοι από τον Ήλιο, οπότε και βρέθηκαν στη σημερινή τους θέση· τα διερχόμενα δε αστέρια και νέφη αερίων τυχαioποίησαν τελικά τις τροχιές τους, με αποτέλεσμα τη σφαιρική κατανομή του εξωτερικού νέφους. Αντιθέτως, το εσωτερικό νέφος δεχόταν μεγαλύτερη βαρυτική επίδραση από τον Ήλιο, οι πυρήνες δεν απέκτησαν τυχαία κατανομή, με αποτέλεσμα να μπορέσουν να μείνουν στις θέσεις τους από όταν το Ηλιακό Σύστημα ήταν σε μικρή ηλικία. Τέλος, υπάρχει και η Ζώνη του Kuiper, όπου πρόκειται για έναν δίσκο, πάνω στην εκλειπτική, από πυρήνες σε αποστάσεις από τον Ήλιο μεταξύ 30 και 50 AU. Από αυτή λοιπόν την περιοχή έρχονται οι κομήτες βραχείας διάρκειας.

Δεν πρέπει βέβαια να ξεχνάμε πως κομήτες ανακαλύπτονται συχνά και ευτυχώς κανέναν από αυτούς που γνωρίζουμε έως τώρα δεν θα συγκρουστεί στο άμεσο μέλλον με τη Γη μας. Μπορούμε έτσι να κοιμόμαστε ήσυχοι σκεπτόμενοι πως αυτές οι κοσμικές πέτρες θα ταξιδεύουν ψηλά εκεί στον ουρανό, χωρίς να πέσουν στα κεφάλια μας !

Η φωτογραφία είναι από την προσωπική μου συλλογή και είναι από την περίοδο που ήταν εμφανής ο κομήτης Neowise, τραβηγμένη από το βουνό Κλόκοβα.

ΤΟ ΘΕΩΡΗΜΑ ΤΟΥ ΠΑΠΑΓΑΛΟΥ ΤΟΥ ΝΤΕΝΙ ΓΚΕΖ

ΕΛΕΝΗ ΜΠΕΚΡΗ

ΔΡ. ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ

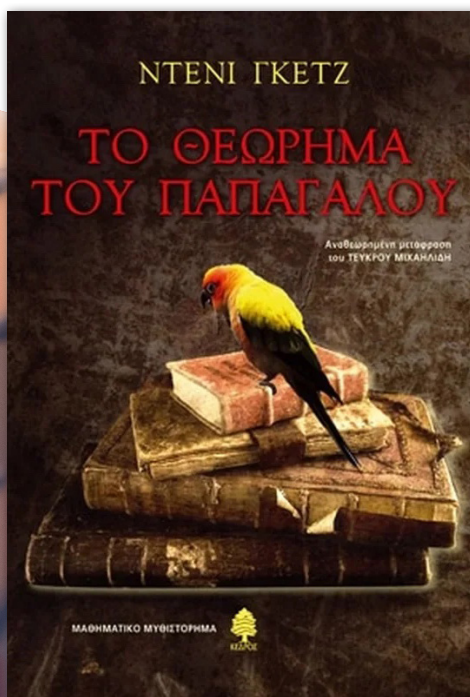
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ)
& ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΒΟΤΑΝΙΚΗΣ (ΤΜΗΜΑ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ), ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ

Το Θεώρημα του Παπαγάλου αποτελεί ένα συναρπαστικό μυθιστόρημα του Ντενί Γκετζ για την υπερβατική αξία της μαθηματικής σκέψης και την πολυδαίδαλη εξέλιξή της στην πορεία της ανθρωπότητας. Μαθηματικός ο ίδιος, καθηγητής της ιστορίας των επιστημών στο Πανεπιστήμιο Paris VIII, ξετυλίγει μέσα σε ένα κινηματογραφικό σκηνικό, που διαδραματίζεται κυρίως στην καρδιά του καλλιτεχνικού Παρισιού, στη Μονμάρτη, την ιστορία των μαθηματικών. Όπως ο ίδιος εύστοχα αναφέρει, το βιβλίο του περιλαμβάνει «ιστορίες μαθηματικών αλλά και ιστορίες για τα μαθηματικά». Ο Τεύκρος Μιχαηλίδης υπογράφει μια εξαιρετική γλωσσική μεταφορά της μαθηματικής αυτής μυθοπλασίας από τα γαλλικά στα ελληνικά. Η έντεχνη και ευρηματική χρήση των μαθηματικών συμβόλων διαπερνά όλα τα δομικά στοιχεία του βιβλίου, υπογραμμίζοντας την άρρηκτη σχέση τους με την καθημερινή ζωή. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η παιγνιώδης ονοματοδοσία στο κεντρικό πρόσωπο της ιστορίας, ως Πιέρ ή πR , ωδή στην περίμετρο του τελειότερου γεωμετρικού σχήματος, κατά τους αρχαίους Έλληνες.

Σε ένα βιβλιοπωλείο της Μονμάρτης, το «Χίλια και Ένα Φύλλα», με τα βιβλία του τοποθετημένα έτσι «ωστε να μπορούν να αναπνέουν» (όπως και οι άνθρωποι άλλωστε), οι πρωταγωνιστές της ιστορίας ζουν και συνθέτουν ένα πολύμορφο και αντισυμβατικό «οικογενειακό» ιστό. Ο συνταξιούχος Πιερ Ρυς είναι ο ιδιοκτήτης του βιβλιοπωλείου, απόφοιτος της φιλοσοφικής σχολής της Σορβόνης, αεικίνητος σωματικά και πνευματικά παρά την κατάρθεισή του σε αναπηρικό καροτσάκι και η Περέτ, η νεαρή υπάλληλός του, πρώην επιτυχημένη δικηγόρος και απολύτως αποκομμένη από τους γονείς της και το παρελθόν της. Το περίεργο αυτό ανθρώπινο οικοσύστημα συμπληρώνουν τα δίδυμα εφηβάρια της Περέτ, Ιωνάθαν και Λέα, καθώς και ο περιορισμένης ακοής υιοθετημένος και εξαιρετικά ευφυής μικρότερος γιος, ο Μαξ. Ένα απρόσμενο και μυστηριώδες γράμμα από τη μακρινή Αμαζονία από έναν εξαφανισμένο μαθηματικό φίλο του Πιερ, τον Έντγκαρ, σε συνδυασμό με μια ασυνήθιστη διάσωση ενός παπαγάλου, του Αμελλέοντα, από τον Μαξ στις αποβάθρες του Παρισιού, πυροδοτούν ένα μαγικό ταξίδι στην εξέλιξη της επιστήμης των μαθηματικών, αλλά και των πιο σημαντικών μαθηματικών προσωπικοτήτων, αναδεικνύοντας την ανθρώπινη πλευρά τους, καθώς και τις αντιξοότητες, τις ανατροπές και τις αποτυχίες που χαλυβδώνουν το ανθρώπινο μυαλό στην αναζήτηση της επιστημονικής αλήθειας.

«Μερικές εκατοντάδες κιλά σπάνιων και δυσεύρετων μαθηματικών συγγραμμάτων» από το λιμάνι του Μανάους, μετά την παρολίγον βύθιση τους στον πάτο του Ατλαντικού Ωκεανού, καταλήγουν ως ανέλπιστη κληρονομία στον « πR » Ρυς στην καρδιά της Μονμάρτης. Η εφύεστατη σύνδεση ενός αποστολέα «μαθηματικού» και ενός αποδέκτη «φιλοσόφου» προετοιμάζει για την μετέπειτα συνεχή αναζήτηση της σχέσης των δύο αυτών επιστημών. Η αποκωδικοποίηση της μυστηριώδους εξαφάνισης του αποστολέα τους, του Γκροσρούβρ, συνδέεται

άραγε με τη μαθηματική απόδειξη της εικασίας του Γκόλντμπαχ; Τι σχέση μπορεί να έχει ένας ατίθασος παπαγάλος με τους αινιγματικούς Πυθαγόρειους; Τα αμέτρητα κιβώτια αποκαλύπτουν πολύτιμα έργα από τη «βιβλιοθήκη του δάσους», των οποίων η ταξινόμηση αποτελεί το ένευσμα για ένα μαγευτικό ταξίδι στην ιστορία των μαθηματικών από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Με έμφαση την απλότητα και στόχο την πλήρη κατανόηση ακόμη και από ένα εφηβικό κοινό, ο αναγνώστης ταξιδεύει χρονικά και χωρικά από τα Ελληνικά μαθηματικά, και τον 6ο αιώνα π.Χ., με την ίδρυση της γεωμετρίας και της αριθμητικής με τον Θαλή και τον Πυθαγόρα, στην αθηναϊκή σχολή με τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη, στον χρυσό αιώνα των μαθηματικών με τον Ευκλείδη, τον Απολλώνιο και τον Αρχιμήδη, μεταπηδάει στον αραβικό κόσμο που πήρε ακολούθως τη σκυτάλη των μαθηματικών μετά από μία τεράστια επιχείρηση μετάφρασης των μαθηματικών συγγραμμάτων στη Βαγδάτη, την Αίγυπτο και τη Συρία, συνεχίζοντας στη Δύση μετά το 1440, καταλήγοντας στον 20ο αιώνα. «Ο κ. Ρυς συνειδητοποίησε ότι από τότε που ξεκίνησε την περιπλάνησή του, συχνά βρέθηκε μπροστά σε δύο τόσο μαθηματικού, όσο και φιλοσοφικού τύπου αμφισβητήσεις: Αυτής της υπάρξεως και αυτής του απραγματοποιήτου». Τέλος, το ταξίδι αυτό στην επιστήμη των μαθηματικών ίσως συνοψίζεται στην ακόλουθη διαπίστωση «σε ορισμένες στιγμές της Ιστορίας, κάποιοι μαθηματικοί που βρέθηκαν αντιμέτωποι μ'ένα πρόβλημα που δεν μπορούσαν να λύσουν, υποχρεώθηκαν να ενεργήσουν αντικανονικά, ... σαν την Αλίκη, διέσχισαν τον καθρέφτη, δυναμωμένοι από το θράσος τους και πλούσιοι από την καινούργια τους γνώση...».

ΕΜΦΥΛΗ ΒΙΑ – ΒΙΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ: ΕΝΑΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΩΝ ΤΟΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΟΥ ΜΙΣΟΓΥΝΙΣΜΟΥ

ΑΝΤΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΦΟΙΤΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Η βία κατά των γυναικών στην Ελλάδα αυξάνεται με γεωμετρική πρόοδο, καθώς αποκαλύπτονται, σχεδόν καθημερινά, διάφορα περιστατικά σεξουαλικής παρενόχλησης και γυναικοκτονιών. Η χώρα μας, σύμφωνα με την μελέτη του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Ισότητας Φύλων που πραγματοποιήθηκε πέρσι, καταλαμβάνει την τελευταία θέση στην ισότητα των φύλων μεταξύ των μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

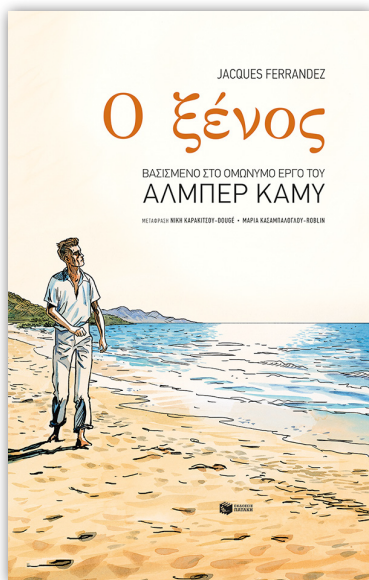
Μία προσπάθεια εύρεσης των αιτιών της έμφυλης βίας πραγματοποιείται στον συλλογικό τόμο «Έμφυλη βία – Βία κατά των γυναικών». Ο τόμος κυκλοφόρησε το 2021 από τις εκδόσεις Αλεξάνδρεια, σε επιμέλεια της Ντίνας Βαΐου, της Γεωργίας Πετράκη και της Μαρίας Στρατηγάκη και προσεγγίζει το θέμα με νομική, κοινωνική και πολιτισμική ματιά. Το βιβλίο χωρίζεται σε 3 κεφάλαια και περιέχει 20 άρθρα, τα οποία αποτελούν πρότυπες εργασίες, ενώ, παράλληλα, στην εκπόνηση του τόμου συμμετείχε και το Εργαστήριο Σπουδών Φύλου του τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής του Παντείου Πανεπιστημίου. Τέλος, το βιβλίο αφιερώνεται στην κοινωνιολόγο Κατερίνα Παπαρρήγα-Κωσταβάρα, η οποία υπήρξε εμβληματική μορφή του ελληνικού φεμινιστικού κινήματος.

Η πρώτη ενότητα εξετάζει το νομοθετικό πλαίσιο για τις βασικές μορφές βίας κατά των γυναικών και τους τρόπους αντιμετώπισής της. Αρχικά, πραγματοποιείται νομική επισκόπηση διαφόρων μορφών βιασμού, ενώ ακολούθως γίνεται λόγος για την σεξουαλική συναίνεση και την στοχοποίηση που υφίσταται το θύμα. Αξίζει να αναφερθεί ότι στο συγκεκριμένο άρθρο χρησιμοποιείται ως παράδειγμα η δολοφονία της Ελένης Τοπαλούδη και η κάλυψή της από τα μέσα ενημέρωσης. Στη συνέχεια, γίνεται εκτενής αναφορά στην εκμετάλλευση που υφίστανται οι γυναίκες στην βιομηχανία του σεξ, καθώς η σεξεργασία δεν αποτελεί μορφή συναινετικού σεξ, αλλά προϊόν οικονομικής εκμετάλλευσης. Μία άλλη μορφή βίας που εξετάζεται είναι η ενδοοικογενειακή βία και το θεσπισμένο νομικό πλαίσιο. Παράλληλα, αναλύοντας την σημασία της Διεθνούς Συνθήκης Εργασίας 190 γίνεται λόγος για την έμφυλη βία στην εργασία αλλά και την αργοπορία θέσπισης σχετικών νόμων από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, παραλείπεται το γεγονός ότι οι γυναίκες γίνονται στόχος σεξουαλικής κακοποίησης λόγω της ιεραρχίας και της μεγαλύτερης οικονομικής απολαβής των ανδρών, ενώ παράλληλα παραλείπεται η οικιακή εργασία, την οποία επιφορτώνονται μονομερώς οι γυναίκες. Η ενότητα κλείνει με την αναγκαιότητα της ενημέρωσης του νομικού πλαισίου, προκειμένου τα θύματα να μην φοβούνται τους θύτες αλλά και να μην φοβούνται να μιλήσουν.

Η δεύτερη ενότητα ασχολείται με τις διακρίσεις που υφίστανται οι γυναίκες λόγω έθνους, τάξης, θρησκείας και φύλου. Πιο συγκεκριμένα, περιγράφονται οι καταπίεσεις που δέχονται οι μετανάστριες και οι πρόσφυγες καθ' όλη τη διάρκεια του ταξιδιού τους μέχρι να φθάσουν στην Ελλάδα, αλλά και στην χώρα μας, δεδομένου ότι βρίσκονται σε αρκετά εύαλπη θέση. Αρκετές γυναίκες αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους λόγω της έμφυλης βίας που αντιμετώπιζαν, η οποία ήταν θεσμικά κατοχυρωμένη. Επιπρόσθετα, η ενότητα περιέχει μαρτυρίες Σύριων γυναικών προσφύγων, οι οποίες υπέστησαν διάφορες κακοποιήσεις λόγω του πολέμου. Τέλος, η ενότητα κλείνει με το πώς η έμφυλη βία καταλήγει σε γυναικοκτονία.

Η τρίτη ενότητα εξετάζει το πώς αναπαρίσταται η έμφυλη βία στον δημόσιο λόγο και πώς αυτή σε ορισμένες περιπτώσεις κανονικοποιείται. Αρχικά, αναλύονται οι τρόποι με τους οποίους διαμορφώνεται σήμερα η βία κατά των γυναικών στο διαδίκτυο. Επιπρόσθετα, τονίζεται ότι ο λόγος των μέσων ενημέρωσης προωθεί την αποτύπωση της κακοποίησης και των γυναικοκτονιών με συγκεκριμένες αναπαραστάσεις, οι οποίες αποκρύπτουν την αλήθεια ή μετατοπίζουν την ευθύνη για την κακοποίηση από τους θύτες στα θύματα. Η ενότητα κλείνει φέροντας ως παράδειγμα το ρεμπέτικο τραγούδι και τρία έργα του Στρατή Μυριβήλη, προκειμένου να γίνει φανερό η γυναικεία κακοποίηση την περίοδο του Μεσοπολέμου.

Εν κατακλείδι, ο τόμος αποτελεί ένα ενδιαφέρον εργαλείο όσον αφορά την ενημέρωση σχετικά με τις διάφορες μορφές της έμφυλης βίας και στους τρόπους αντιμετώπισής της, καθώς φωτίζει άγνωστες πτυχές της και θέτει προβληματισμούς στον αναγνώστη.

Ο ΞΕΝΟΣ ΤΟΥ ΑΛΜΠΕΡ ΚΑΜΥ

ΑΝΑΤΟΛΗ- ΠΕΛΑΓΙΑ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ
ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Ο Αλμπέρ Καμύ (1913- 1960) ήταν Γάλλος φιλόσοφος, συγγραφέας, δημοσιογράφος, δραματουργός και ιδρυτής του Theatre du Travail. Τιμήθηκε με βραβείο Νόμπελ το 1957 και ήταν ένας από τους ιδρυτές του φιλοσοφικού ρεύματος του Παραλογισμού. Στη φιλοσοφία, το Παράλογο δηλώνει τη σύγκρουση της ανθρώπινης τάσης για την εύρεση νοήματος και αξίας στη ζωή, με την αδυναμία του ίδιου του ανθρώπου να φτάσει έως εκεί. Επομένως, το Παράλογο δε σημαίνει το «λογικά αδύνατο» αλλά το «ανθρωπίνως αδύνατο». Στα πλαίσια αυτής της θεωρίας ο Καμύ γράφει τον Ξένο και άλλα μυθιστορήματα όπως: Η Πανούκλα, Ο Μύθος του Σίσυφου και Ο Επαναστατημένος Άνθρωπος.

Στον Ξένο, παρακολουθούμε τον Γαλλοαλγερινό Μερσώ, ο οποίος στην αρχή του μυθιστορήματος πληροφορείται τον θάνατο της μητέρας του. Δεν είναι σίγουρος για το πότε έγινε. Αργότερα, επισκέπτεται το γηροκομείο, στο οποίο η ίδια διέμενε για να παρακολουθήσει την κηδεία της. Εκεί, παρίσταται περισσότερο σαν απλός θεατής. Αυτός ο ρόλος -του παθητικού θεατή- φαίνεται να είναι ένας ρόλος που έχει υιοθετήσει στη ζωή του γενικότερα. Παρουσιάζεται, δηλαδή, σαν να συνεχίζει τη ζωή του περισσότερο σαν παρατηρητής παρά σαν ενεργός συντελεστής, ώσπου μία μέρα, στη διάρκεια μιας εκδρομής με φίλους, ο Μερσώ διαπράττει ανθρωποκτονία.

Η περίπτωση του Μερσώ δεν είναι μία περίπτωση ηρωικού χαρακτήρα, αλλά ενός αντιήρωα. Ο Καμύ γράφει για αυτόν: «χωρίς ευαισθησία για κανέναν και για τίποτα, τον οδηγεί ένα επίμονο πάθος για την αναζήτηση της απόλυτης αλήθειας». Παρόλο που φτάνει στην επιτέλεση μίας καταδικαστέας ακρότητας, όπως η ανθρωποκτονία, δεν βιώνει στην καθημερινότητά του κανένα συναίσθημα σε ακραία μορφή και αυτό μπορεί να ερμηνευτεί διττά: έχει καταφέρει να φτάσει σε ένα σημείο που η ζωή του χαρακτηρίζεται από το απόλυτο μέτρο, ή συμβιβάζεται σε μία μετριότητα; Αν για ένα πράγμα είναι σίγουροι οι αναγνώστες της ιστορίας είναι ότι ο Μερσώ δεν συμβιβάζεται. Είναι, επίσης, αφοπλιστικά ειλικρινής προς τον εαυτό του αλλά και προς τους γύρω του. Δεν θέλει να χαρμίσει τον χρόνο του για να σκεφτεί για τον Θεό. Ο θάνατος της μητέρας του δεν τον αγγίζει, ούτε τον ενδιαφέρει αν η σύντροφός του τον αγαπά. Άραγε πρόκειται για έναν άνθρωπο με έλλειψη συναισθηματικής νοημοσύνης ή για έναν άνθρωπο που αμφισβητεί την καθεστηκυία νόρμα που αφορά τις συμπεριφορές και τις σχέσεις των ανθρώπων;

Ο Καμύ αναφέρει: «ο Μερσώ είναι για εμένα άνθρωπος φτωχός, γυμνός, ερωτευμένος με τον ήλιο... Ο Μερσώ αρνείται να πει ψέματα. Ένα μόνο τον κινεί: το πάθος του απόλυτου και της αλήθειας. Αυτό και μόνο τον τοποθετεί εκτός κοινωνίας – για την οποία είναι ένας ξένος...». Ο Μερσώ δεν χωράει στα καλούπια της κοινωνίας και αυτή τον βλέπει σαν «ξένο» αντιστρόφως, γίνεται «ξένος» αφού η κοινωνία δείχνει εμπράκτως πως δεν έχει χώρο γι' αυτόν, εφόσον δεν χωράει στα «πρέπει» της.

Αφού διαπράττει μία αξιόποινη πράξη, φαίνεται να μη φοβάται να απαντήσει με ειλικρίνεια σε οτιδήποτε τον ρωτούν. Η αλήθεια του τον φέρνει σε ακόμα πιο δυσμενή θέση. Ο ίδιος το ξέρει αλλά η απόλυτη ειλικρίνεια για αυτόν είναι πάντα μονόδρομος. Δεν προσπαθεί σε καμία περίπτωση να δώσει ελαφρυντικά στον εαυτό του και έρχεται αντιμέτωπος με τη θανατική ποινή. Ο Μερσώ θα πεθάνει και τίποτα γύρω του δεν έχει σημασία, παρά μόνο η αλήθεια.

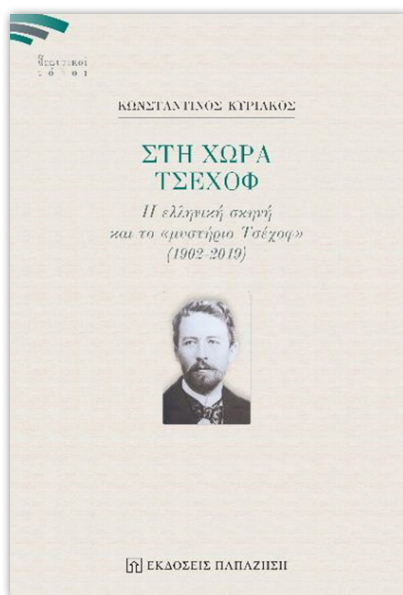
Ο Αλμπέρ Καμύ δημιουργεί έναν χαρακτήρα που δεν είναι ούτε ηθικός, ούτε ανήθικος. Αδιαφορεί για την ηθική και για ό,τι σχετίζεται με αυτή. Συνειδητοποιεί, κυρίως μετά την καταδίκη του, πως το σύμπαν αδιαφορεί τόσο για την ανθρώπινη ύπαρξη όσο και αυτός. Σε αυτό το σημείο, ο ίδιος βρίσκεται σε απόλυτη ειρήνη με τον εαυτό του και το σύμπαν. Έτσι, μέσα από αυτή την αποδοχή αυτής της αδιαφορίας, μπόρεσε να έρθει σε επαφή με το Παράλογο.

Ο Ξένος θίγει διαχρονικές θεματικές, παραθέτει μία οπτική πρόσληψης του κόσμου που δεν είναι συνηθισμένη και καταφέρνει πολύ καλά, μέσα από τη σκέψη του Μερσώ, να ωθήσει το μυαλό του αναγνώστη στο να συλλάβει τον κόσμο με μια άλλη ματιά: τη ματιά της φιλοσοφικής ιδέας που ο ίδιος ο συγγραφέας εισηγείται.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ, ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΣΕΧΟΦ. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΚΑΙ ΤΟ «ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΣΕΧΟΦ» (1902-2019), ΠΑΠΑΖΗΣΗ, 2020.

BENETIA ΣΧΟΙΝΑ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Μία από τις μελέτες που ολοκληρώθηκαν και εκδόθηκαν τα τελευταία χρόνια είναι η πολυετής έρευνα του καθηγητή του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών, Κωνσταντίνου Κυριακού, για το έργο του Τσέχοφ στην Ελλάδα. Πρόκειται ουσιαστικά για τη συνέχεια της διδακτορικής του διατριβής για την πρόσληψη του Ρώσου συγγραφέα στην Ελλάδα, διευρυμένη ως προς τη χρονική περίοδο μελέτης και ανανεωμένη ως προς τις πηγές και τα τεκμήρια που αξιοποιήθηκαν.

Όπως αναφέρεται στην εισαγωγή του βιβλίου, οι σκηνικές και εκδοτικές τύχες του έργου του Α. Π. Τσέχοφ στον ελληνικό χώρο έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον, αφενός επειδή αποτελεί έναν από τους πυλώνες του σύγχρονου θεάτρου με παγκόσμια επιρροή και αφετέρου επειδή μας επιτρέπει να μελετήσουμε την ανέλιξη του νεοελληνικού θεάτρου κατά τον 20ό και τον 21ο αιώνα. Το κείμενο χωρίζεται σε έξι κεφάλαια και σε ένα εκτενέστατο επίμετρο. Στο πρώτο κεφάλαιο, με τίτλο «Μίλησα και αλάφρωσε η ψυχή μου»: Τα μονόπρακτα και η σκηνική τους πρόσληψη. Μια αναδρομή στον 20ό αιώνα.», εξετάζονται

τα μονόπρακτα του συγγραφέα και η σκηνική τους απόδοση. Στο κεφάλαιο «Ο Τσέχοφ των πρωταγωνιστών» εξετάζεται η σχέση του τσεχοφικού έργου με τους μεγάλους πρωταγωνιστές, δηλαδή την εποχή του βεντετισμού, στη διεθνή σκηνή. Στη συνέχεια, εξετάζεται το ελληνικό παράδειγμα, κατά τη διάρκεια του μεσοπολέμου, ακολουθώντας τη σχέση με τους μεγάλους πρωταγωνιστές Α. Βεάκη, Μ. Κοτοπούλη, Κυβέλη, Ε. Παπαδάκη, Κ. Παζινού και Α. Μινωτή. Στο τρίτο κεφάλαιο, με τίτλο «Η εποχή του Κουν», εξετάζεται η σχέση του Κ. Κουν με τον Ρώσο δραματουργό. Στο τέταρτο κεφάλαιο, με τίτλο «(Από)συντονισμοί: Ο “τσεχοφισμός”», μελετάται η περίοδος, κατά την οποία τα έργα του καθιερώθηκαν στην ελληνική σκηνή. Θα αναφέρω χαρακτηριστικά την παράσταση του Α. Σολομού (1957) στο Εθνικό θέατρο για τον Γλάρο, την πρώτη εμφάνιση των πρώιμων έργων Πλατόνοφ και Ιβάνοφ, αλλά και στην παράσταση των Τριών αδελφών στο Εθνικό Θέατρο (1982) σε σκηνοθεσία Μ. Κακογιάννη. Στο κεφάλαιο «Το αίτημα της ανθρώπινης κωμωδίας» μελετάται η περίοδος ανανέωσης και επαναπροσδιορισμού της δραματουργίας του, στον ελληνικό χώρο αλλά και παγκοσμίως. Αναφέρονται ως παραδείγματα παραστάσεις όπως του Μ. Βολονάκη (1974) για τον Βυσσινόκηπο και του Λ. Βογιατζή (1989) για τον Θείο Βάνια. Στο έκτο και τελευταίο κεφάλαιο, με τίτλο «Ο Τσέχοφ στον ελληνικό 21ο αιώνα», μελετάται ο νέος προσδιορισμός του τσεχοφικού έργου μέσα από την προέλευση του μεταμοντερνισμού και της οικονομικής κρίσης.

Έπειτα από το βασικό μέρος της μελέτης, που αναφέρθηκε πολύ σύντομα παραπάνω, παρατίθεται το επίμετρο, το οποίο παρέχει πολύ χρήσιμες πληροφορίες. Υπάρχει μια πλήρης παραστασιογραφία και κριτικογραφία για την περίοδο 1902-2019, καθώς και ένας πλήρης κατάλογος των μεταφράσεων. Ακολουθεί ένας πίνακας θεμάτων, επιτομή της παραστογραφίας, εκδόσεις και αλφαβητικός κατάλογος των μεταφρασμένων πεζογραφημάτων και, τέλος, ένας κατάλογος των πηγών.

Πρόκειται για μια ολοκληρωμένη και μεθοδευμένη μελέτη που δίνει πολλά στις τσεχοφικές σπουδές στην Ελλάδα. Οι παραστάσεις αναλύονται και σχολιάζονται εντός του χρονικού και καλλιτεχνικού πλαισίου, γεγονός που παρέχει στον αναγνώστη και στον ερευνητή την κατάλληλη οπτική καθώς και τη δυνατότητα για προσωπική έρευνα μέσα από το εκτενέστατο επίμετρο και τη σχολιασμένη βιβλιογραφία.

«Η ΣΥΖΥΓΟΣ»

ΑΝΑΤΟΛΗ- ΠΕΛΑΓΙΑ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ
ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Διάρκεια: 96'

Είδος: Δράμα

Χώρες: Ηνωμένο Βασίλειο, Σουηδία, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής.

Γλώσσα: Αγγλικά, Σουηδικά

Έτος παραγωγής: 2017

Σκηνοθεσία: Μπιόρν Ρούνγκε

Σενάριο: Βασίζεται στο ομώνυμο μυθιστόρημα της Μεγκ Γουόλνιτσερ

Διασκευή: Τζέιν Αλεξάντερ

Πρωταγωνιστές: Γκλεν Κλόουζ, Τζόνναθαν Πράις, Μαξ Άιρονς.

Ο Τζόζεφ Κάσελμαν (Τζόνναθαν Πράις) είναι ένας επιτυχημένος συγγραφέας που φτάνει στο απόγειο της καριέρας του όταν τον πληροφορούν πως πρόκειται να του απονεμηθεί το βραβείο Νόμπελ. Για να παραλάβει το βραβείο του ταξιδεύει στη Στοκχόλμη μαζί με την επί 40 χρόνια σύζυγό του, Τζόαν Κάσελμαν (Γκλεν Κλόουζ). Στο ταξίδι τους αυτό, η Τζόαν ανακαλεί στιγμές τους από το παρελθόν και σταδιακά, ο φαινομενικά υγιής γάμος τους αρχίζει να κλονίζεται. Μέσα από τις αναμνήσεις απαντώνται στον θεατή όλα αυτά τα ερωτήματα που έχει από την αρχή της ταινίας. Στην αρχή, πληροφορούμαστε πως η σχέση τους ξεκινάει ως ένα παθιασμένο ειδύλλιο, το οποίο με την

πάροδο του χρόνου εξελίχθηκε σε αμοιβαία αγάπη με κύριο συνδετικό κρίκο το ενδιαφέρον τους για τη συγγραφή. Είναι, όμως, στην πραγματικότητα αυτός ο κύριος συνδετικός κρίκος; Η συμπεριφορά της Τζόαν φαντάζει στην αρχή αλλόκοτη. Το παρελθόν, όμως, δείχνει πως η Τζόαν δεν είναι απλά μία υποστηρικτική σύζυγος ενός συγγραφέα, αλλά πολύ περισσότερο, αυτή στην οποία ανήκει το Νόμπελ.

Η εξέλιξη της ταινίας παρουσιάζει μία ενδιαφέρουσα κλιμάκωση, την οποία απογειώνουν οι ερμηνείες των συντελεστών. Στην αρχή, όλα βαίνουν ομαλά και ήρεμα· ο Τζόζεφ βρίσκεται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος και η Τζόαν είναι δίπλα του και χαίρεται με τη χαρά του. Αργότερα, όταν οι αναμνήσεις έρχονται στο προσκήνιο, η συμπεριφορά της Τζόαν αλλάζει και αρχίζει τελικά να γίνεται αυτή το επίκεντρο της ταινίας. Οι ισορροπίες μεταβάλλονται, οι ερμηνείες και η εξέλιξη γίνονται όλο και πιο έντονες μέχρι το τέλος, οπότε η ταινία φτάνει στην απόλυτη ένταση, με αναπάντεχες τροπές.

Στην ταινία τίθεται το ζήτημα της δυσκολίας που αντιμετωπίζει ένα ζευγάρι στο να φανεί αντάξιο των προσδοκιών που έχει η κοινωνία από αυτό. Σχολιάζεται, δηλαδή, το πώς η κοινωνία καταπιέζει τη γυναίκα, σε βαθμό που έχει βασιστεί στην καταπίεσή της για να ορίσει την κανονικότητα που θα πρέπει να υπάρχει. Η απεριόριστη αγάπη, που ομολογουμένως έχει προς τον σύζυγό της, είναι κάτι που σχετίζεται άρρηκτα με το πόσο καλή σύζυγος είναι, χωρίς ωστόσο να ισχύουν τα ίδια κριτήρια και για εκείνον. Παράλληλα, όλη αυτή η κανονικότητα επηρεάζει και τον σύζυγό της, ο οποίος πρέπει πάντα να είναι αντάξιος των περιστάσεων και ποτέ σε θέση υποστηρικτή αλλά πάντα σε θέση «οδηγού».

Είναι σίγουρα μία αποστομωτική αναπαράσταση μίας περίπτωσης ανθρώπων βαθεία επηρεασμένων και ασφυκτικά φυλακισμένων στις δικές τους επιλογές, στις οποίες τους ώθησε η κοινωνία.

CODA: ΜΙΑ ΔΡΑΜΕΝΤΙ ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗΣ ΚΕΡΔΙΖΕΙ ΤΟ ΟΣΚΑΡ «ΚΑΛΥΤΕΡΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ»

ΧΑΡΑ ΛΑΓΟΥ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Η Sian Heder, μετά την ταινία *Tallulah* (2016), σκηνοθετεί την αμερικανική εκδοχή της γαλλικής ταινίας *La famille Belier* (2014) του Éric Lartigau. Πρόκειται για ένα εξαιρετικά επιτυχημένο remake, που στο φεστιβάλ Sundance το καλοκαίρι του 2021 αγοράστηκε από την Apple έναντι περίπου 25 εκατομμυρίων δολαρίων. Μερικούς μήνες αργότερα, στην 94η Τελετή Απονομής των Βραβείων της Αμερικανικής Ακαδημίας Κινηματογράφου, θριαμβεύει, κερδίζοντας τρία βραβεία Όσκαρ, Καλύτερης Ταινίας, Καλύτερου Διασκευασμένου Σεναρίου και Β' Ανδρικού Ρόλου.

Η ταινία αφηγείται τη ζωή της δεκαεπτάχρονης Ruby Rossi (Emilia Jones) που ζει μαζί με τους κωφούς γονείς της, Frank (Troy Kotsur) και Jackie (Marlee Matlin) και τον επίσης κωφό αδερφό της, Leo (Daniel Durant). Η Ruby είναι το μοναδικό ακούον μέλος της οικογένειας και λειτουργεί ως διάυλος επικοινωνίας μεταξύ των δύο κόσμων. Η οικογένειά της ασχολείται επαγγελματικά με το ψάρεμα και η ηρωίδα είναι υπεύθυνη για τις οικονομικές τους συναλλαγές. Καθημερινά ακολουθεί μια ρουτίνα, αρκετά διαφορετική από αυτή των συμμαθητών. Ωστόσο, οι ισορροπίες της οικογένειας θα ανατραπούν όταν η Ruby εισέρχεται στη χορωδία του σχολείου της και ο υπεύθυνος καθηγητής, αναγνωρίζοντας το ταλέντο της στο τραγούδι, της προτείνει να δώσει εξετάσεις για το Πανεπιστήμιο Berklee. Τότε, η νεαρή κοπέλα βρίσκεται σε ένα τεράστιο δίλημμα, μεταξύ της αγάπης της για το τραγούδι και της οικογένειάς της.

Το *Coda* δεν είναι απλώς μια coming-of-age ταινία. Προσεγγίζει ρεαλιστικά, αλλά ταυτόχρονα διακριτικά και με ευαισθησία, τις καθημερινές δυσκολίες που αντιμετωπίζει ένα κωφό άτομο. Εξάλλου, η επιλογή κωφών ηθοποιών δεν είναι τυχαία. Δημιουργεί αυτό το πέπλο αληθοφάνειας που επιθυμεί η σκηνοθέτιδα. Οι ήρωες σκιαγραφούνται πολύ προσεκτικά, ώστε ο θεατής να μπορεί να κατανοήσει την ψυχρόσυνθεσή τους. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη μουσική επένδυση της ταινίας και στην πρόκληση συναισθημάτων στο θεατή.

Η βράβευση μιας τέτοιας ανεξάρτητης κινηματογραφικής παραγωγής αποδεικνύει ότι το σινεμά χωράει όλα τα είδη, όχι μόνο τα χολιγουντιανά blockbusters. Η ταινία κρατάει αμείωτο το ενδιαφέρον έως το τέλος. Η πλοκή της και η χημεία μεταξύ των πρωταγωνιστών της είναι δύσκολο να σε αφήσουν ασυγκίνητο.

* Το CODA αποτελεί ακρωνύμιο του “Child Of Deaf Adults”.

Ο ΓΥΑΛΙΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ TENNESSEE WILLIAMS ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΒΑΛΙΑΝΗ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Στις 8, 9 και 10 Απριλίου η θεατρική ομάδα του τμήματος Θεατρικών Σπουδών του πανεπιστημίου Πατρών ανέβασε στο θέατρο Επίκεντρο+ το έργο του Tennessee Williams *Γυάλινος Κόσμος*. Αποτελεί ίσως το αντιπροσωπευτικότερο έργο του συγγραφέα που με τη δραματουργία του σημάδεψε τη μεταπολεμική Αμερική. Ο *Γυάλινος Κόσμος* (*The Glass Menagerie*) πραγματεύεται το πορτρέτο μιας αμερικανικής οικογένειας που ζει στις ΗΠΑ στη διάρκεια του μεσοπολέμου, βιώνοντας τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης του 1929.

Ο αφηγητής Τομ, το alter ego του συγγραφέα, θυμάται στιγμές της οικογενειακής του ζωής στο μικρό διαμέρισμα στο Σεντ Λούις του Μιζούρι. Η πληκτική δουλειά του σε μια αποθήκη υποδηματοποιίας, έχει συνθλίψει τα όνειρά του. Η Λόρα, η αδερφή του, αντιμετωπίζει τις δυσκολίες της ζωής

βρίσκοντας καταφύγιο σε έναν μικρόκοσμο από γυάλινα ζώακια. Η Αμάντα, η μητέρα τους, ελπίζει πως τα παιδιά της θα ζήσουν όπως εκείνη δεν κατάφερε. Ο Τζιμ, ένας επισκέπτης στον οποίο στηρίζουν τις ελπίδες τους, στο τέλος θα τους απογοητεύσει.

Οι τραυματικοί δεσμοί μιας οικογένειας και η διαχρονική ανάγκη των ανθρώπων να πλάθουν ψευδαισθήσεις κατασκευάζοντας έναν γυάλινο, εύθραυστο κόσμο που συνιστά εν τέλει τη φυλακή τους, αναπαριστώνται επί σκηνής. Στον κλειστό χώρο της μνήμης, το παρελθόν βρίσκεται ξανά τη λάμψη του παρόντος, με τις υπερβολές, την ποιήσή του, τις παραλείψεις του.

Συζητήσαμε με τον Έβερρεστ Μυφτάρι που σκηνοθέτησε και συμμετείχε στις sold out παραστάσεις.

Για ποιο λόγο επιλέξατε αυτό το θεατρικό κείμενο;

Αφορμή για την επιλογή του κειμένου, παρά το γεγονός ότι είναι ένα έργο εξαιρετικά δύσκολο από άποψη υποκριτικών ικανοτήτων, στάθηκαν τα δύο χρόνια εγκλεισμού της καραντίνας που μας έκαναν να νιώσουμε το αίσημα του εγκλωβισμού σε έναν κόσμο τόσο εύθραυστο που αν τελικά σπάσει θα καταλάβουμε τα δεσμά του.

Ποιο μήνυμα θέλατε να περάσετε;

Δεν θελήσαμε να περάσουμε κανένα μήνυμα μέσα από την παράσταση. Το μήνυμα παραμένει ανοιχτό στους θεατές. Ο καθένας μπορεί να προσλάβει όπως επιθυμεί το θεατρικό κείμενο και την αναπαράστασή του. Άλλωστε ο ίδιος ο συγγραφέας δε δίνει κάποιο σαφές ηθικό δίδαγμα στο τέλος του *Γυάλινου Κόσμου*. Ο καθένας το εκλαμβάνει όπως θέλει, διότι αφήνει ένα τέλος μετέωρο.

Γιατί ο κόσμος των ηρώων είναι γυάλινος;

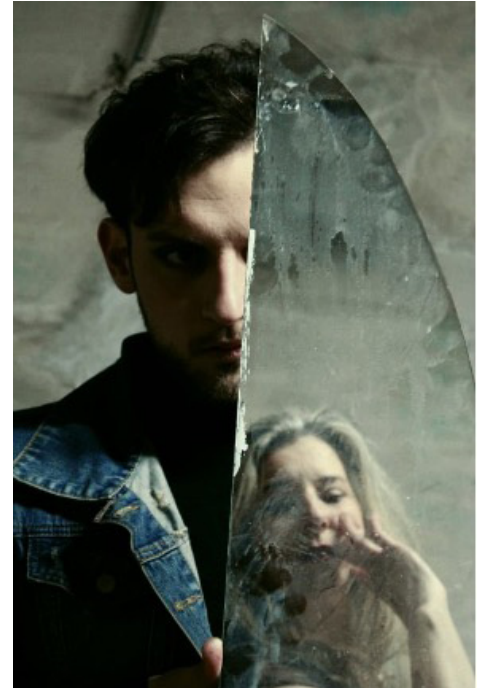
Το θεατρικό έργο ονομάζεται έτσι, διότι ο κόσμος του καθενός, με την έννοια της ψυχοσύνθεσής μας είναι διαχρονικά εξαιρετικά εύθραυστος! Αν το συνειδητοποιήσουμε ότι μπορεί να σπάσει, είμαστε τυχεροί. Ίσως γιατί έτσι μπορεί να ξεφύγουμε από τα δεσμά του και να διεκδικήσουμε τη ζωή που μας αξίζει. Οι ήρωες λοιπόν σε αυτό το κείμενο του Tennessee Williams ζουν εγκλωβισμένοι σε έναν γυάλινο λαβύρινθο από τον οποίο προσπαθούν να ξεφύγουν.

Πόσο σύγχρονοι είναι οι ήρωες και το περιεχόμενο του έργου;

Ο Γυάλινος Κόσμος γράφτηκε περίπου έναν αιώνα πριν, όμως το θεατρικό κείμενο φαντάζει πιο επίκαιρο από ποτέ. Οι ήρωες είναι φορείς ιδεών της Αμερικής του μεσοπολέμου, ζουν τις συνέπειες του πρώτου παγκοσμίου πολέμου, της οικονομικής κρίσης του 1929 και είναι εγκλωβισμένοι στα στερεότυπα και στις κοινωνικές νόρμες. Η κοινωνία μας σήμερα όσο κι αν ισχυρίζεται ότι έχει βελτιωθεί, μαστίζεται από τα ίδια προβλήματα. Κάποιες καταστάσεις παραμένουν στην ουσία τους ίδιες.

Δηλαδή; Θες να μας πεις πιο αναλυτικά;

Οι γονείς που δε θέλουν να αποδεχτούν τα παιδιά τους όπως είναι, που επιθυμούν τα παιδιά τους να ζήσουν τη ζωή που δεν έζησαν εκείνοι και να εκπληρώσουν τις δικές τους επιθυμίες και όνειρα. Επίσης, η πατριαρχία που αδρανοποιεί τις θηλυκότητες και τις περιορίζει μέσα στα κοινωνικά στερεότυπα της συζύγου και της μητέρας, η δυσκολία αποδοχής της ομοφυλοφιλίας είναι μόνο μερικά από αυτά.

Με αφορμή τον εγκλεισμό λόγω καραντίνας που κράτησε περίπου δυο χρόνια η παράσταση έδωσε στους θεατές την ευκαιρία του αναστοχασμού για τον κυριολεκτικό, αλλά και τον μεταφορικό μας εγκλεισμό. Αποτέλεσε μία καλή αφορμή για να αναρωτηθούμε σχετικά με το πόσο είμαστε παγιδευμένοι μέσα στις προσταγές και τα στερεότυπα της κοινωνίας, στους ρόλους που μας επιβάλλονται και στις προσδοκίες των άλλων από εμάς. Ο Γυάλινος Κόσμος συνιστά ένα έργο βαθιά αυτοβιογραφικό, όμως ο καθένας μπορεί να δει να αντικατοπτρίζεται σε αυτό ένα κομμάτι του εαυτού του, καθώς η σκληρή πραγματικότητα συμπλέκεται με την εύθραυστη ομορφιά της φαντασίας και του ονείρου.

✦ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ

Σκηνοθεσία: Έβερρεστ Μυφτάρι

Σκηνογραφία: Κατερίνα Μωριάτη

Φως/Ήχος: Νίκος Γιατράκος

Μουσικές Επιλογές: Έβερρεστ Μυφτάρι

Μακιγιάζ: Σταυρούλα Μπράτσου

Φωτογραφία: Νίκη Ρούντου

Σχεδιασμός Αφίσας: Τζουλιάννα Πιργιάσι

Ηθοποιοί:

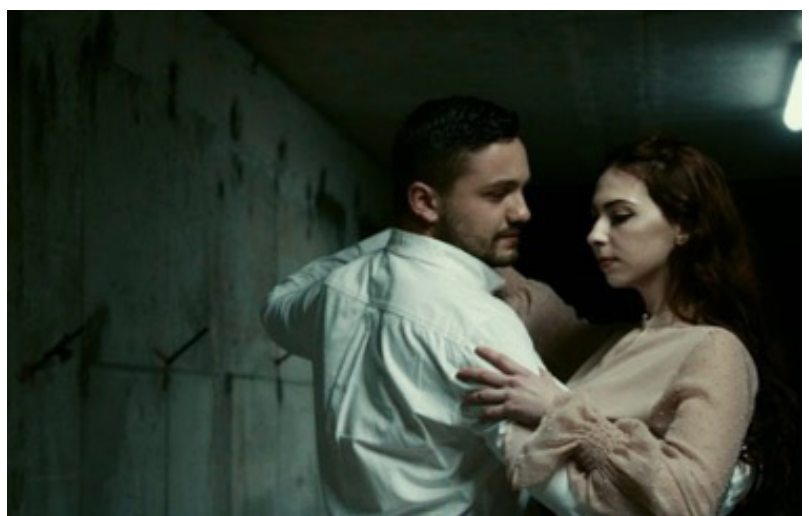
Μαρία Μπλατσογιάννη: η μητέρα, Αμάντα Ονίνγκφιλντ

Μιχάλης Καταραχιάς: ο γιος, Τομ Ονίνγκφιλντ

Φωτεινή Καραμανωλάκη: η κόρη, Λόρα Ονίνγκφιλντ

Έβερρεστ Μυφτάρι: ο επισκέπτης, Τζιμ Ο' Κόννορ

Διάρκεια: 1 ώρα και 45 λεπτά

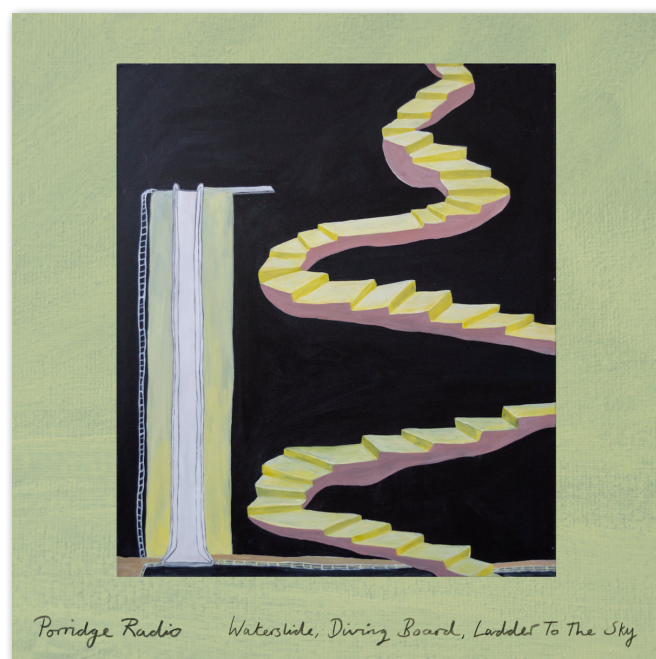

ΤΟ @UP ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ: ΝΕΕΣ ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΕΣ 2022

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΜΑΚΡΗ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Οι μουσικές προτάσεις σε αυτό το τεύχος αποτελούν, κατά βάση, μια γυναικεία υπόθεση. Ξεκινάω με την αγαπημένη βρετανική μπάντα Porridge Radio που ξεπήδησε από τους μουσικούς κόλπους της DIY σκηνής του Brighton της Αγγλίας. Δύο χρόνια μετά το αζεπέραστο *Every Bad* του 2020 η μπάντα επιστρέφει με το *Water, Diving Board, Ladder To The Sky* (2022). Η μελωδική χροιά της φωνής της τραγουδίστριας Dana Margolin από τη μία, ο θυμός και η απόγνωση που εκφράζεται μέσα από τα ξεσπάσματά της στα πιο δυνατά σημεία από την άλλη στήνουν το σκηνικό για ένα μουσικό ταξίδι ικανό να προκαλέσει ένα κατακλυσμό συναισθημάτων. Αν έχετε αναρωτηθεί σχετικά με το πώς μπορεί μοιάζει άραγε το να αναζητάς την αλήθεια στις αντιφάσεις της ζωής, ακούστε τον δίσκο. Η Margolin γνωρίζει ότι η δυσφορία που νιώθουμε για διάφορα πράγματα στη ζωή μας δεν υπάρχει απαραίτητα επειδή δεν γνωρίζουμε τι είναι σωστό και τι λάθος, αντιθέτως, υπάρχει γιατί μπορεί να υπάρχουν πολλές και αντικρουόμενες αλήθειες μέσα μας. Ξεχωρίζω το 'Birthday Party' για τον σουρεαλισμό του αλλά και την ικανότητα του χτίζει μουσικά αυτό που στιχουργικά μέσω του συναισθηματικού ξεσπάσματος (ακούμε 57 φορές τον στίχο *I don't wanna be loved*) η Margolin προσπαθεί να γκρεμίσει αλλά και τις πιο «ήρεμες δυνάμεις» του δίσκου ('Jealousy', 'Flowers' και 'Trying').

Porridge Radio *Water, Diving Board, Ladder To The Sky*

Porridge Radio – *Water, Diving Board, Ladder To The Sky*

Η δεύτερη μουσική πρόταση προέρχεται από το ολλανδικό συγκρότημα GGGOLDD. Ο προηγούμενος δίσκος τους με τον τίτλο *Why Aren't You Laughing?* (2019) ανήκει στα προσωπικά μου αγαπημένα. Τα ονειρικά και ατμοσφαιρικά φωνητικά της frontwoman Milena Eva, τα βαριά και σκοτεινά riffs, το χάος που συνοδεύει τα τραγούδια τους πολλές φορές αλλά και η αισθητική τους είναι μερικοί λόγοι που καθιστούν αυτή τη μπάντα *must-listen* για κάθε λάτρη του σκοτεινού αλλά και του πιο πειραματικού ήχου. Με τον τελευταίο τους δίσκο όμως τα πράγματα είναι αλλιώς καθώς δεν έχουμε να κάνουμε απλά με μια καλλιτεχνική δημιουργία που έρχεται να προσφέρει την όποια ευχαρίστηση, αλλά με ένα ζοφερό μουσικό έργο το οποίο δημιουργήθηκε για επουλώσει το τραύμα της τραγουδίστριας Milena μετά τον βιασμό που υπέστη 17 χρόνια πριν όταν ήταν 19 χρονών. Το τραύμα ανασύρθηκε στην επιφάνεια μετά την περίοδο εγκλεισμού και στασιμότητας που βιώσαμε όλες και όλοι στην πανδημία και έγινε αφορμή για καλλιτεχνική έκφραση, για καταγγελία, για επούλωση. Σίγουρα δεν είναι ένας ευχάριστος δίσκος, καθώς είναι από εκείνες τις περιπτώσεις που η σύνθεση τραγουδιών ενημερώνεται από ένα δυσάρεστο γεγονός και κατ' επέκταση συναίσθημα. Τα κομμάτια του άλμπουμ μάς αποκαλύπτουν και από μια διαφορετική πτυχή που μπορεί να έχει η ζωή ενός ανθρώπου που μόλις δέχτηκε σεξουαλική επίθεση. Από την δυσκολία στην αρχή να προσαρμοστεί στην ιδέα ότι θα μπορούσε να έχει ξανά μια φυσιολογική ζωή όπου θα χαμογελάει ξανά (*I wish that I could simply let the life flood in/ a smile upon my face*) περνάμε τέλος ('Beat to Beat') στην αυτοεπούλωση: *It's time for some healing now/ I will give myself a break/ I need it, I want it, I take it now*. Στο ενδιάμεσο όμως οι στίχοι μάς αφήνουν παγωμένους, άλλοτε μιλάνε για τη διάλυση της αυτοεικόνας ('Spring') και της σχέσης που νιώθει το θύμα με το σώμα του (*I want the smell to leave me/ I wanna shower till my skin comes off*) άλλοτε απευθύνονται απευθείας στον βιαστή (*You called me sunshine/ you tore me down*) και άλλοτε αναρωτιούνται για το πώς θα επουλώσουν το τραύμα που έχει δημιουργηθεί στην εμπιστοσύνη ('Notes on How to Trust'). Το συγκρότημα νομίζω ότι μουσικά κουμπώνει καλύτερα κάτω από την ετικέτα του industrial black metal ή του post metal, ωστόσο η ιδιαιτερότητά του θέματος, το φωνητικό εύρος της Milena, ο πειραματισμός τους και η εναρμόνιση όλων αυτών καθιστούν τον δίσκο σίγουρα μια μοναδική εμπειρία ανεξάρτητα από αν είμαστε φαν αυτού του είδους. Κλείνοντας, αξίζει μια αναφορά στον τίτλο *This Shame Should Not Be Mine* μιας και έμμεσα κάνει τη δήλωσή του και παίρνει θέση καταγγέλλοντας αυτόν που πρέπει όντως να κουβαλά την ντροπή στους ώμους του.

GGGOLDD – *This Shame Should Not Be Mine*

Η φωτογραφία είναι του Βασίλη Ζαβέρδα, Πατρινού φωτογράφου και καθηγητή στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, από το άλμπουμ του Θραύσματα του χρόνου, (Αθήνα, Τόπος, 2021). Στον πρόλογο του άλμπουμ, ο «μετρ» της φωτογραφίας Πλάτων Ριβέλλης σημειώνει τα εξής: «Πριν από τέσσερις δεκαετίες η δημοσιογραφική αντίληψη της φωτογραφίας ήταν η κυρίαρχη κατεύθυνση. Τα γεγονότα έκλεβαν την παράσταση. Μια δεκαετία μετά η φωτογραφία δρό-

μου έστρεψε την προσοχή από τα γεγονότα στη μορφή. Η κατασκευή απορροφούσε την περιγραφή. Μια δεκαετία αργότερα ο καθρέφτης πήρε το πάνω χέρι σε σχέση με το παράθυρο. Η ψυχαναλυτική εσωστρέφεια έγινε το προσφιλές περιεχόμενο.

Η τέχνη όμως της φωτογραφίας, όπως άλλωστε κάθε τέχνη, δεν αποτελείται από γεγονότα, από φόρμες ή από ιδέες, αλλά από φωτογραφίες. [...] Ο Βασίλης Ζαβέρδας, ευτυχώς, δεν αντικατέστησε τις αμφιβολίες με βεβαιότητες, ούτε υπέκυψε στις σειρήνες του συρμού. Και τα ινδάλματα του τον βοήθησαν να βρει τον τρόπο να μετατρέψει την αναπαράσταση σε ανάπλαση. Τα μοναχικά πλάσματα των φωτογραφιών του είναι ταυτόχρονα υπαρκτά αλλά και μυθικά. Τα συναισθήματά του έγιναν φωτογραφική ένταση. Η φόρμα του ρυθμός. Και το σύνολο των φωτογραφιών ένα παραμύθι. Με αρχή, μέση, αλλά με ανοιχτό τέλος».

Το σχόλιο του Ριβέλλι μπορεί να μάς οδηγήσει σε νέα ερωτήματα. Τι είναι, άραγε, το θραύσμα; Μια έλλειψη, ένα «μέρος του όλου», ένα αποτύπωμα που συνοδεύεται από την απώλεια του σχήματος, το ίχνος ενός νοήματος που δεν θα ολοκληρωθεί ποτέ; Και αν είναι έτσι, τι άλλο μπορεί είναι τα θραύσματα του χρόνου παρά μόνο στιγμιαίες απεικονίσεις του παρόντος; Ο Walter Benjamin στα γραπτά του αναλύει στοχαστικά πως το θραυσματικό σχήμα και το φευγαλέο «στιγμιότυπο» συμπυκνώνεται σε μια εικόνα που αναδύεται ξαφνικά σαν «αστραπή», διασπώντας τη χρονική τάξη. Είναι η στιγμή που μια σχεδόν «ονειρική κατάσταση», λέει ο Benjamin, κάνει τον ιστορικό να σκεφτεί πάνω στο παρελθόν και το παρόν, μέσα από μια ιδιαίτερη «αποκάλυψη» της πραγματικότητας.

Μερικές φορές οι φωτογραφίες δεν είναι μόνο τεκμήρια μιας τέχνης αλλά και ένα σχόλιο για την αίσθηση της ιστορίας. Ο Benjamin μελέτησε συστηματικά τη φωτογραφική τέχνη του Jean Eugène August Atzet, προκειμένου να καταλάβει το «πορτρέτο της μητρόπολης» προκειμένου να δει το Παρίσι ως την επιτομή των «μοντέρνων καιρών». Τα χωροταξικά θέματα της φωτογραφίας του Atzet παραπέμπουν σε εικόνες ερήμωσης (ανθρώπων και τοπίων), καθώς και σε ακινητοποιημένα θραύσματα χρόνου. Αυτά ακριβώς, έγραφε ο Benjamin, «χωρίς αμφιβολία απαιτούν από τον θεατή πρόσληψη με μια ορισμένη έννοια», γιατί δημιουργούν το αίσθημα του αιφνιδιασμού και της ανοικείωσης. Είναι ο τόπος όπου εισχωρεί το παρελθόν στο παρόν και ο τρόπος με τον οποίο ο καλλιτέχνης συναντά τον ιστορικό. Για να καταλάβει κανείς το παρελθόν, θα πρέπει συχνά να αρχίσει να βλέπει το ίδιο το παρόν ως «ξένο». Η φωτογραφία, η ιστορία και η λογοτεχνία έχουν να μάθουν πολλά ακόμη από τα «ξύλινα μάτια» του Πινόκιο.